

LA GRAMÁTICA CATALANA (1796-1829)
DE JOAN PETIT I AGUILAR: ESTUDI I EDICIÓ

Jordi Ginebra i Serrabou

Tesi presentada per a l'obtenció del Grau de Doctor, dirigida
pel Dr. Joan Solà i Cortassa

Universitat de Barcelona
Divisió VII
Facultat de Filosofia i Lletres de Tarragona
Departament de Filologia
abril de 1991

215.

Modo Imperatiu

Temps Present

Singular.

Está tu, Estigas, Estiguis, ó Estiguias tu. No Estigas tu, &c.

Estiga, Estigui, ó Estíguia éll, ó élla.

Plural.

Estigam nosaltres.

Estigau vosaltres.

Estigan, Estiguin, ó Estiguian élls, ó éllas.

Tot lo que falta en los antecedents, y següents Modos y Temps se conforma ab la Conjugació del Verb Regular Amar fol. 211.

Conjugació

Del Verb Irregular.....	<u>Anar.</u>
Lletres Radicals.....	<u>An.</u>
Particip de Pretérit.....	<u>Anad</u>
de Present.....	<u>Anant.</u>
Gerundiu.....	<u>Anand.</u>

Modo Indicatiu

Temps Present

Singular.	Plural
Jo Vaj, ó Vas.	Nosaltres Anam
Tu Vas.	Vosaltres Anau.
Ell, ó èlla Va.	Ells, ó èllas Van.

Esdevenidor Simple.

Singular.	
Jo Anirè.	Nosaltres Anirem.
Tu Anirás.	Vosaltres Anireu.
Ell, ó èlla Anirá.	Ells, ó èllas Aniran.

[p. 220v]

Modo Obtatiu.

Temps Present

Singular.	Plural.
U si jo Anás: Aniria, ó Anara.	Nosaltres Anssem [sic]: Aniriam, ó Anaram.
tu Anasses: Anirias, ó Anaras.	Vosaltres Anasseu: Aniriau, ó Anárau.
ell, ó èlla Anás: Aniria, ó Anara.	Ells, ó èllas Anássen: Anirian, ó Anáran.

Esdevenidòr

Baldamènt que jo vaja, Vaji, ó Vájia
tu Vajas, Vajis, ó Vájias.

èll, ó èlla Vaja, Vaji, ó Vájia.

Plural

Nosaltres Anem.

Vosaltres Aneu.

Èlles, ó èllas Vájan, Vájín, ó Vájian.

Modo Subjuntiu.

Tèmps Present

Com jo Vaja, Vaji, ó Vájia; &c com en lo Esdev. de Obtatiu.

Pret. Imp.

Com jo Anás: Aniria, ó Anara; &c. com en el Pres. de Obtatiu.

Esdev. Simple

Com jo Anirè; &c com en lo Esdev Simple del Indicatiu.

Modo Imperatiu.

Tèmps Present

Singular.

Vès tu; Vajas, Vajis, ó Vájias tu. No Vajas, tu, &c.

Vaja, Vaji, ó Vájia èll, ó èlla; aque'lli ó aquella, &c.

Plural

Anèm nosaltres

Anau, ó Aneu vosaltres. No Aneu vosaltres.

Vájan, Vájín, ó Vájian èlles, ó èllas; aquells ó aquellas.

Tòt lo demés que falta es conforme á las Terminacions del Verb Regular Amar, fol. 211, y 212.

p. 221r

216.

Conjugació

- Del Verb Irregular.....Dar.
- Lletra Radical.....D.
- Particip de Pretérit.....Dad.
- de Present.....Dant.
- Gerundiu.....Dand.

El Verb Dar, que segura-mènt es el Verb Donar Sincopad, nò té altra Irregularitat, que el nò conformar-se ab tòtas las Veus del Esdevenidòr de Optatiu, y del Present de Subjunctiu, é Imperatiu del Verb Donar Natural; pu. unica-mènt usam las Veus De, Des, Dem, Dau, y Deu; y encara sòn poc usadas las Veus De, Des, y Den.

Nò déuen contar-se entre las Irregularitats de la 1ª Conjugació algunas Terminacions de las Veus dels Verbs finids en gar, ó car; que admeten u, ó h, ó mudan la c en qu, antes de las Vocals finals e, i, ia; v.g: de Mocar, Mochi, ó Moqui; de Fagar, Fagui; Moche, Mochi, ó Mochia; ó be Moque, Moqui, ó Móquia; Fague, Fagui, ó Fágua; &c; pux aquestas mutacions sòn per rahò de

Ortografia, y nò per Irregularitat; perque assò provè del distingt valòr que tènen la C y la G ab las Vocals A, O, U, que anteposadas á la e, i, o ia; com ho saben els Noys.

Tampoc éran Irregulars en lo Antig las Terminacions de la 1ª Veu Singular del Present de Indicatiu de alguns Verbs de la 1ª Conjugaciò, sinò que éran Figuradas, trèta la lletra final ó per la Figura Apócopa; pux déyan: Suplic, preg, certific, trob, per Suplico, Prego Certifico, Trobo; &c.

Igual-mènt éran Figuradas en lo Antig, y nò [p. 221v] Irregulars algunas Veus del Obatiu, Subjunctiu, ó Imperatiu dels Verbs de la 1ª Conjugaciò; pux deyan v.g: Del egsterior not pag; so es: Nò èt pagues, paguis, ó páguas del egsteriòr. Not girs en popa; es á dir: Nò èt gires, giris, ó gurias en popa! Encara que ell mir sa potencia; so es, Encara que èll mir, miri, ó miria sa potència. Musa mia not admir; es á saber: Musa mia nò te admires, admiris, ó admirias. Not espant morir; so es, Nò te espante, espanti, u espántia morir. Dèu lo deix ben finir. Dèu èl dèxe, dexi ó dèxia bèn finir, ó morir. Dèu te guard; so es, te garde, guardi, ó quárnia. Dèu lo perdò, u perdòn: Dèu èl perdòn, perdoni, ó perdónia. Dèu ten dò, ú don; es á saber: Dèu te en done, doni, ó dónia, &c. &c. En aquestas Veus Antigas y semblants se comèten las Figuras Apócopa, ó Sincópa; com ho hem vist en la Digciologia Figurada fol. 109, pag. 2.

La Irregularitat del Verb Antiquad Far se trobará en la Conjugació del Irregular Fèr; y aquesta, en lo últim de la següent Conjugació General.

2a

Conjugació General

Dels Verbs, finids en lo Infinitiu en er.

Hem dit en la 1a Conjugació General, fol. 210: que tots els Verbs acabats en lo Infinitiu en ar, que són infinids, ténen per Lletres Radicals, ó particulars de cade un de ells, tótas las que antecedéxen dita Terminació Aguda ár; v.g: en el Verb Amár, són Am; en Cavar, Cav; en Enseñar, Enseñ; en Anar, An, en Estar, Est; &c. &c.

p. 222r

217.

Pero nó es así en els Verbs de aquesta 2a Conjugació; porque, encaraque tots acában gramaticalment en er: nó es Aguda aquesta Terminació en tots; puix sols hu es en alguns pocs, y en altres pocs es Muda, pero en els demés, que són molts, es Brèu. Més, uns Verbs ténen per Lletres Radicals tótas las que antecedéxen á la Terminació Brèu er; altres hi ténen las que estan antes de la Terminació Brèu rer; altres las que antecedexen la Terminació Brèu drer; altres á la Terminació Brèu xer; y altres, per últim

tènen per Radicals las Lletres, que ès troban antes de la Terminació Brèu urer; y final-mènt els pocs Verbs restants són finids en la Terminació Aguda, ó Muda ér, o èr.

Me vej, doncs, precisad pera indagar las Lletres Radicals dels Verbs de la 2ª Conjugació, á formar sis Llistas de las sis Terminacions Gramaticals Capitals, so es, de las sinc Breus er, rer, drer, xer, y urer; y de l'Aguda ó Muda ér, ó èr; subdividind las Terminacions Gramaticals en sas corresponènts Terminacions Poéticas, posand sòta cada una de aquestas sos corresponènts Verbs ab sos Particips de Pretèrit, á fi de arreglar millòr sas corresponènts Conjugacions Particulars. Advertind sempre, que sola-mènt seran Lletres Radicals las que antecediran á la Terminació Gramatical, y las Lletres restants formaran la Terminació, varianda per Modos, Temps, Numeros, Personas, &c.

er Breu

1ª Terminació Gramatical Capital

Dels Verbs de la Segona Conjugació.

Bar de aquesta 1ª Terminació Gramatical van compresos els Verbs terminads en las següents Terminacions Poéticas èmer, añer, eñer, enser, orser, y orner, que tènen per Lletres Radicals tòtas las que antecedén en la Terminació Brèu er; y, com sas Conjugacions nò vajan uniformas en tòts els Verbs de aquestas

Terminacions [p. 222v] Poéticas: posarem una ó més Conjugacions Particulars á fi de indagar la Regularitat, ó Irregularitat de sos Verbs.

émer

1ª Terminació Poética

Dels Verbs, finids en er Breu.

Són de aquesta Terminació els Verbs Tèmer, Prèmer, y Esprèmer, ó Egsprèmer, que tènem per Radicals Tèm, Prèm, Esprèm, ó Egsprèm, y se conjugan com el Verb Tèmer.

Conjugació

del Verb Regular Tèmer.....er Breu

Lletras Radicals Tèm.

Particip de Pretérit Temud.....úd

de Present Temént.....ént

Gerundiu.....Teménd.....énd.

Modo Indicatiu

Temps Present

Singular.

Plural.

Jo Tèmo.....o.

Nosaltres Temen.....ém.

Tu Tèms.....s

Vosaltres Temeu.....éu.

Éll, ó élla Tèm.

Élls, ó éllas Tèmen.....en

Preterit Imperfet.

Singular.	Plural.
Jo Temia..... <u>ia</u>	Nosaltres Temiam..... <u>iam.</u>
Tu Temias..... <u>ias</u>	Vosaltres Temiau..... <u>iau.</u>
Èll, ó ella Temia... <u>ia.</u>	Èlls, ó èllas Temian..... <u>ian.</u>

Preterit Perfet Pròxim

Singular.	Plural.
Jo he Temud.....ud.	Nosaltres hem Temud.....ud
Tu has Temud..... <u>ud.</u>	Vosaltres heu Temud..... <u>ud</u>
Èll, ó ella ha Temud.....ud.	Èlls, ó èllas han Temud..... <u>ud.</u>

Preterit Perfet Ramot Simple

Singular.	Plural.
Jo Temi..... <u>i</u>	Nosaltres Temèrem..... <u>èrem.</u>
Tu Temères..... <u>ères</u>	Vosaltres Temèreu..... <u>èreu.</u>
Èll, ó ella Temè..... <u>è.</u>	Èlls, ó èllas Temèren... <u>èren.</u>

p. 223r

218.

Preterit Perfet Ramot Compost.

Singular.	Plural.
Jo vas Tèmer.....er	Nosaltres vàrem Tèmer.....er
Tu vares Tèmer..... <u>er</u>	Vosaltres vàreu Tèmer..... <u>er</u>
Èll, ó ella va Tèmer.....er	Èlls, ó èllas vàren Tèmer.....er

Preterit Més-que-perfèt.

Singular.

Jo havia Temud.
Tu havias Temud.....úd
Èll, ó èlla havia Temud

Plural.

Nosaltres haviam Temud.
Vosaltres haviau Temud.....úd
Èlles, ó èllas havian Temud

Esdevenidor Simple

Singular.

Jo Temerè.....erè.
Tu Temerás.....erás.
Èll, ó èlla Temera...erá.

Plural.

Nosaltres Temerem.....erém
Vosaltres Temereu.....eréu.
Èlles, ó èllas Temeran...erán.

Esdevenidor Compost.

Jo hauré Temud.
Tu haurás Temud.....úd.
Èll, ó èlla haurá Temud

Nosaltres haurem Temud.
Vosaltres haureu Temud.....ud.
Èlles, ó èllas hauran Temud

Modo Optatiu.

Tèmps Present

Singular.

O' si jo Temès: Temeria, ó Temèra.....ès: eria,
èra.
tu Temèsses: Temerias, ó Temèras.....èsses: erias,
èras.
èll, ó èlla Temès: Temeria, ó Temèra.....ès: eria, èra.

Plural.

nosaltres Temèssem: Temeríam, ó Temèram.....èssem, eríam,
èram.

vosaltres Temèsseu: Temeríau, ó Temèrau.....èsseu, eríau,
èrau.

ells, ó èllas Temèssen: Temerían, ó Temèran.....èssen, erían,
èran.

Preterít Mès-que-perfèt.

Singular .

O' si jo haguès Temud: hauría, ó haguera Temud.....
tu haguèsses Temud: haurías, ó hagueras Temud.....úd
èll, ó èlla haguès Temud: hauría, ó haguèra Temud.....

Plural. [p. 223v]

O' si nosaltres haguèsssem Temud: hauríam, ó hagueram Temud.....
vosaltres haguèsseu Temud: hauríau, ó haguerau Temud.....ud.
èlls, ó èllas haguèssen Temud: haurían, ó haguèran Temud'

Esdevenidòr

Singular

Baldamènt que jo Tèma, Tèmi, ó Tèmia.....a, í, ia.
tu Tèmas, Tèmis, ó Tèmias.....as, ís, ias.
èll, ó èlla Tèma, Tèmi, ó Tèmia.....a, í, ia.

Flural.

nosaltres Temam.....ám
vosaltres Temau.....áu
èlls, ó èllas Tèman, Tèmin, ó Tèmian...an, ín, ian.

Modo Subjuntiu.

Tèmps Present

Com jo Tèma, Tèmi, ó Tèmia; &c; com en lo Esdev. de Obtatiu.

Preterit Imperfèt

Com jo Temès; Temeria, o Temèra; &c. com en el Present de Obtatiu.

Preterit Perfèt

Singular.

Com jo haja, hají, ó hájia Temud.....
tu hajas, hajís, ó hájias Temud..... ud
èll ó èl·lia haja, hají, ó hájia Temud.....

Plural.

nosaltres hajam Temud.....
vosaltres hajam Temud..... ud
èll, ó èl·las hajan, hájin, ó hajian Temud.....

Preterit Mès-que-perfèt.

Com jo hagués Temud: hauria, ó haguèra Temud; &c com en el

Preterit Mès-que-perfèt de Obtatiu.

Esdevenidor Simple

Com jo Temeré; &c. com en lo Esdevenidor Simple del Indicatiu.

Esdevenidor Compost.

Com jo hauré Temud; &c. com en lo Esdev. Compost del Indicatiu.

p. 224r

213.

Modo Imperatiu.

Temps Present

Singular

Tèm tu. Tèma, Tèmis, ó Tèmias tu. Nò Tèmas, &c.....as, is, ias.

Tèma, Tèmi, ó Tèmia ell, ó èlla; aquell ó aquella....a, i, ia.

Flural

Temám nosaltres.....ám.

Teméu vosaltres.....éu.

Tèman, Tèmin, ó Tèmian èlls, ó èllas.....an, in, ian.

Esdevenidòr

Temerás tu; &c; com en lo Esdevenidor de Indicatiu.

Modo Infinitiu.

Tèmps Present

Tèmer jo, tu, ell, ó èlla; nosaltres, vosaltres, èlls, o èllas.

Pretérit

Haver, ó Haber Temud jo, tu, ell, ó èlla; nosaltres, vosaltres, &c.

Esdevenidor Pur.

Haver, ó Tenir de Tèmer jo, tu, èll, ó èlla; nosaltres, &c.

Migsto de Pret., y Esdev.

Haver, ó Tenir de haver Temud jo, tu, èll, ó èlla; nosaltres, &c.

Modo Gerundiu

Tèmps Present

Temènd jo, tu, èll, ó èlla; nosaltres, vosaltres, èlls, ó èllas.

Preterit.

Havend Temud jo, tu, èll, ó èlla; nosaltres, vosaltres, &c.

Esdevenidor

Havend, ó Tenind de Tèmer jo, tu, èll, ó èlla; nosaltres, &c.

Migsto de Preterit, y Esdev.

Havend, ó Tenind de haver Temud jo, tu, èll, ó èlla; &c.

[p. 224v]

Equivalènts de Gerundius Llatins

De Nominatiu: Se ha, ó tè de Tèmer.

Genitiu: Tèmps de Tèmer.

Datiu: Fera Tèmer.

Acusatiu: á Tèmer.

Abblatiu: en Tèmer; &c

Esquivalent de Supins Llatins.

de Supi Agtiu: Vaj à Tèmer.

Passiu: Digne, ó digna de sèr Temud, ó Temuda.

Equivalènts de Particips.

De Present: El que, ó la que Tèm.

De Esdevenidor Agtiu: El que, ó la que ha, ó tè de Tèmer.

Passiu: El que, ó la que ha, ó tè de Ser Temud.

ó temuda.

Las antecedènts Terminacions del Verb Regular Tèmer, posadas separadas de las Veus Verbals, servéxen pera facilitar la Conjugació dels Verbs Regulars Frèmer, y Esprèmer, ó Egsprèmer, que tènén sas Radicals Frèm, y Esprèm, ó Egsprèm, que anteposadas á ditas Terminacions soltas, fórman las Veus Singulares del Present de Indicatiu; Frèmo, Frèms, Frèm; Esprèmo, Esprèms, Esprèm; ó Egsprèmo, Egsprèms, Egsprèm; &c. &c.

Se apártan, emperó, més, ó menos de aquestas Règglas de Conjugació, y per lo tant són més, ó menos Irregulars els Verbs compresos ba. las Terminacions Foéticas Áñer, y Éñer, Énser, Órser, y Orrer, com ho anam á demostrar; pero unica-mènt se notaran las Veus del Temps del Verb que se apartaran de la Regularitat; y nó és notaran els Temps,

qual mutació de Veus consistex sola-mènt en la diversitat del Infinitiu, del Particip de Pretérit, y del Gerundiu; pux tót assó es facil mudar-ho.

áñer, y éñer

2ª Terminacio Poética

Dels Verbs, finids en er brèu

<u>Verbs</u>	<u>Lletras Radicals</u>	<u>Particip de Preterit</u>
Pláñer.....	Plañ.....	Plangud.
Pertáñer.....	Pertañ.....	Pertangud.
Empéñer.....	Empeñ.....	Empengud.
Constréñer.....	Constreñ.....	Constrengud.
Astréñer.....	Astreñ.....	Astrengud.
Restreñer.....	Restreñ.....	Restrengud.

Aquestos Verbs ténen la particularidad de mudar la ñ Radical en n, en tótas las Veus, que portan g, en sas Terminacions; com ho anam á pragticar ab la Conjugació del Verb Pláñer, que preng per modelo.

Conjugació del Verb.

Plañer.....er

Lletras Radicals.....Plañ, y Plan.

Particip de Pretérit.....Plangud.....gud.

Present.....Plañent.....ént.
Gerundiu.....Plañend.....ènd.

Modo Indicatiu

Temps Present

Singular.	Plural.
Jo Plang.....g	Nosaltres Plañem.....ém.
Tu Plañs.....s	Vosaltres Plañeu.....éu.
Èll, ó ella Plañ.	Èlls, ó èllas Plañen.....en.

[p. 225v]

Pretérit Perfèt Remot Simple

Jo Planguí.....gui	Nosaltres Flanguèrem.....guèrem.
Tu Planguères.....guères	Vosaltres Flanguèreu.....guèreu.
Èll, ó ella Planguè..guè	Èlls, ó èllas Flanguèren..guèren.

Modo Obtatiu

Temps Present.

Singular.

O' si jo Planguès: Plañeria, ó Planguera.....guès, eria,
guèra.
tu Planguèsses; Plañerias, ó Plangueras.....guèsses, erias,
guèras.
èll, ó ella Planguès: Plañeria, ó Planguera...guès, eria, guèra.

Plural.

nosaltres Planguèssem: Plañeriam, ó Plangueram.....guessem,
eriam, guèram.
 vosaltres Planguesseu: Plañeriau, ó Planguèrau.....guèsseu,
eriau, guèrau.
 èlles, ó ellas Planguèssen: Plañeriau, ó Planguèrau...guessen,
erian, guèran.

Esdevenidor.

Singular

Baldament que, Jo Planga, Planguí, ó Planguia.....ga, gui, guia.
 tu Plangas, Planguis, ó Planguias.....gas, guis, guias.
 èl, ó ella Planga, Planguí, ó Planguia.....ga, gui, guia.

Plural.

nosaltres Plangam.....gam.
 vosaltres Planguau.....gáu.
 èlles, ó ellas Plangan, Planguin, ó Planguian...gan, guin, guian

Modo Subjuntiu

Temps Present.

Com jo Planga, Planguí, ó Planguí; &c. com en lo Esdev. de Obt.

Pretèrit Imperfèt

Com jo Planguès: Plañeria, ó Planguèra; &c. com en el Fres. de Obt.

Modo Imperatiu

Tèmps Present.

p. 226r

221.

Singular.

Plañ tu. Plangas, Planguis, ó Planguias tu. No Plangas, &c...gas,
guis, guias.

Planga, Planguí, ó Planguia ell, ó ella.....ga, gui, guia.

Plural.

Plangam nosaltres.....gam.

Plañeu vosaltres eu

Plángan, Plánguín, ó Plánguian ells ó ellas.....gan, guin, guian.

Tòt lo demès es conforme á la Conjugació del Verb Tèmer, fol.
217. pag. 2: atesa, emperó, la diversitat del Infinitiu, del
Particip de Pretèrit, y del Gerundiu de un y altre Verb.

ènsen, y órser

3ª y 4ª Terminació Poética

Dels Verbs, finids en er brèu.

<u>Verbs</u>	<u>Lletras Radicals.</u>	<u>Part. de Pret.</u>
Vènsen.....	Vèns.....	Vensud.
Convènsen.....	Convèns.....	Convensud.
<u>Revènsen</u>	<u>Revèns</u>	<u>Revensud.</u>
Tórser.....	Tórs.....	Tórt.

Destórser.....Destors.....Destórt

Retórser.....Retors.....Retórt.

Tòts aquestos Verbs se conjugan com el Verb Tèmer, fol. 217. pag. 2: egsebtadas la 1ª, 2ª, y 3ª Veu del Present de Indicatiu, y Singulars, quals son: Vènso, Vènses, Vèns; Revènso, Revènses, Revèns, &c; atesa, emperó, la diversidad del Infinitiu, del Particip de Pretérit, y del Gerundiu de uns y altres Verbs, y de sas Radicals.

órrer

3ª y ultima Terminació Poetica

Dels Verbs, finids en er brèu. [p. 226v]

<u>Verbs</u>	<u>Lletras Radicals</u>	<u>Particip de Pretérit</u>
Còrrer.....	Còrr.....	Corregud.
Concòrrer.....	Concòrr.....	Concorregud.
Escòrrer.....	Escòrr.....	Escorregud.
Socòrrer.....	Socòrr.....	Socorregud.
Discòrrer.....	Discòrr.....	Discorregud.
Incòrrer.....	Incòrr.....	Incorregud.
Decòrrer.....	Decòrr.....	Decorregud.
Recòrrer.....	Recòrr.....	Recorregud.
Ocòrrer.....	Ocòrr.....	Ocorregud.
Acòrrer.....	Acòrr.....	Acorregud.

Se conjugan tòts com el Verb Còrrer; y aquest com el Verb Tèmer, fol. 217, pag. 2; egsebtads los següents Tèmps.

Conjugació del Verb

Còrrer.....er.

Lletras Radicals.....Corr.

Particip de Pretérit...Corregud...egud.

de Present....Corrént....ént

Gerundiu.....Corrènd....ènd.

Modo Indicatiu

Tèmps Present

Singular.

Plural

Jo Còrro.....o

Nosaltres Correm.....ém

Tu Còrres.....es

Vosaltres Correu.....éu

Èll, ó ella Còrre....e

Ells, ó ellas Còrren.....en.

Pretérit Perfèt Remot Simple.

Singular.

Plural.

Jo Correguí.....egui

Nosaltres Correguerem.. ...eguèrem.

Tu Corregueres.....egueres

Vosaltres Correguèreu.....eguèreu.

Èll, ó ella Correguè..eguè

Èlls ó ellas Correguèren..eguèren.

Modo Obatiu

Tèmps Present

Còrre tu. Còrras, corris, &c com en lo Imp. del Verb Tèmer; y
 tòt los demès Temps que nò se han notad; atesa nò obstant la
 diversitat del Infinitiu, del Particip de Preterit, y Gerundiu de
 uns y altres Verbs, y sas Radicals.

rer brèu

2ª Terminació Gramatical Capital

Dels Verbs de la 2ª Conjugació.

Pertáñen á aquesta Terminació tòts els Verbs compresos bax las
 Terminacions Poéticas abrer, ébrer; átrer, étrer, ótrer; ómprer;
 y édrer, que tènén per Lletras Radicals tòtas las que
 antecedeñen dita Terminació breu rar; y són els següents.

Verbs	<u>Lletras Radicals.</u>	<u>Particip de Pretérit.</u>
Cábrer.....	Cab.....	Cabud
Rébrer.....	Feb.....	Rebud. [p. 227v]
Concébrer.....	Conceb.....	Concebud.
Recébrer.....	Receb.....	Recebud.
Percébrer.....	Perceb.....	Percebud.
Bátrer.....	Bat.....	Batud.
Combátrer.....	Combat.....	Combatud.
Debátrer.....	Debat.....	Debatud.
Rebátrer.....	Rebat.....	Rebatud.
Abátrer.....	Abat.....	Abatud.
Cométrer.....	Comet.....	Comés
Acométrer.....	Acomet.....	Acomés.

Arremétrer.....Arremet.....Arremés.
 Ascométrer.....Ascomet.....Ascomés.
 Demétrer.....Demet.....Demés.
 Admétrer.....Admet.....Admés.
 Malmétrer.....Malmet.....Malmés.
 Remétrer.....Remet.....Remés.
 Métrer.....Met.....Més.
 Intrométrer.....Intromet.....Intromés.
 Entremétrer.....Entremet.....Entremés.
 Prométrer.....Promet.....Promés.
 Comprométrer...Compromet.....Compromés.
 Ométrer.....Omet.....Omés.
 Permetrer.....Permet.....Permés
 Submétrer.....Submet.....Submés.
 Tramétrer.....Tramet.....Trames.
 Bótrer.....Bot.....Botud.
 Rebótrer.....Rebot.....Rebotud.
 Rómprer.....Romp.....Rompud.
 Prorrómprer.....Prorromp.....Prorrompud.
 Interrómprer...Interromp.....Interrompud.
 Corrómprer.....Corromp.....Corrompud.
 Disrómprer.....Disromp.....Disrompud.
 Pérdrer.....Perd.....Pérdud.

Se conjugan tots aquests Verbs, finids en rer brèu, com el Verb Pèrdrer, quals Radicals Perd adméten tótas las Terminacions de tótas las Veus del Verb Tèmer, menos las del Esdevenidor Simple del Indicatiu, y las segònas Veus del Present de Obtatiu, y las Veus del Subjunctiu, que depénjen de tótas aquestas.

Diem, per egzèmples, en lo Esdevenidor de Indicatiu:

Perdrè.....rè.
Perdrás.....rás.
Perdrá.....rá.
Perdrém.....rém.
Perdréu.....réu.
Perdrán.....rán.

Y en las Segònas Veus del Obtatiu diem igualment:

Perdrìa.....ria.
Perdrìas.....rias.
Perdríia.....ria.
Perdríiam.....riam.
Perdríiau.....riau.
Perdríian.....rian.

Per lo que la r de aquestas Terminacions es Liquida, ó Débil-sonant, postposada á la Lliquant d de las Radicals Perd; y lo matèx succehen ab las Radicals Cab, Bat, Ròmp, &c. &c; puix la b de Cab, la t de Bat, y la p de Ròmp, &c; són tambe Lliquants de la r de las Terminacions rè, rás, rá, &c; v.g: Cabrè, Cabrás,

Cabrà, &c. Batrè, Batrás, Batrà, &c Romprè, Romprás, Romprá, &c.

En lo demès se confórman tòts aquestos Verbs ab la Conjugació del verb Tèmer, fol. 217. pag. 2.; atesa, emperó, la diversitat del Infinitiu, del Particip de Pretérit, del Gerundiu, y de las Lletres Radicals de tòts èlles.

[p. 228v]

drer brèu

3ª Terminació Gramatical Capital

Dels Verbs de la 2ª Conjugació.

Ja hem vist en l'antecedent 2ª Terminació Gramatical rer, que el Verb Pèrdrer tè per última de sas Radicals la d; y, per consegüent que pertañ á dita Terminació rer, y hò els Verbs de aquesta Terminació drer, compresos baix las Terminacions Poéticas ádrer, ódrer, òdrer, y éndrer, quals són els de la següent llista, ab sas Radicals, y Particips de Pretérit de mòlt varia terminació

<u>Verbs</u>	<u>Lletres Radicals</u>	<u>Particips de Pretérit</u>
Vádrer.....	Val.....	Valgud.
Equivádrer....	Equival.....	Equivalgud.
Cádrer.....	Cal.....	Calgud.
Absódrer.....	Absol.....	Absolgud, ó Absolt.
Dódrer.....	Dol.....	Dolgud, ó Dolt.
Condódrer.....	Condol.....	Condolgud, ó Condolt.

Còldrer.....Col.....Colt
 Mòldrer.....Mol.....Molgud, ó Molt.
 Remòldrer.....Remol.....Remolgud, ó Remolt.
 Disòldrer.....Disol.....Disolt.
 Resòldrer.....Resol.....Result.
 Compòdrer.....Compon.....Compost.
 Desccompòdrer..Descompon.....Descompost.
 Recompòdrer...Recompon.....Recompost.
 Pòdrer.....Pon.....Post.
 Despòdrer.....Despon.....Despost.
 Fòdrer.....Fòn.....Fòs.
 Confòdrer.....Confòn.....Confòs.
 Refòdrer.....Refòn.....Refòs.
 Tòndrer.....Tòn.....Tòs.
 Vèdrer.....Ven.....Vengud, ó Venud.
 Revèdrer.....Reven.....Revengud, ó Revenud.
 Atèdrer.....Atèn.....Atés.

p. 229r

224.

Desatèdrer.....Desatèn.....Desatés.
 Estèdrer, ó Egstèdrer..Estèn, ó Egstèn.....Estés, ó Egstés.
 Destèdrer.....Destèn.....Destés.
 Entèdrer.....Entèn.....Entés.
 Desentèdrer.....Desentèn.....Desentés.
 Encèdrer.....Encèn.....Encés.
 Ofèdrer.....Ofèn.....Ofés.

Desofèndrer.....Desofén.....Desofès.

Suspèndrer.....Suspen.....Suspès.

Els Verbs Antiquats Víndrer y Tíndrer, y sos Compostos se conjugan en part com alguns de la 3ª Conjugacio fol. 243.

Péndrer.....Pen, y Pren.....Prés.

Despéndrer.....Despen, y Despren..Després

Sorpéndrer.....Sorpen, y Sorpren..Sorprés.

Apendrer.....Apen, y Apren.....Aprés

Repéndrer.....Repen, y Repren.....Représ.

Compéndrer.....Compen, y Compren..Comprés.

Aquestos sis ultims Verbs son Irregulars, pux tènén dós jogs de Llettras Radicals, com és veu: en tótas las Veus, pux, quals Terminaciõs portan d, usam las primèras Radicals Pen, Despen, Sorpen, Apen, Repen, y Compen; v.g: Féndrer, Despendrer, &c; Fendrè, Despendrè, &c; Fendria, Despendria, &c; pero en las Veus quals Terminaciõs nò portan d, usam las segòias Radical Pren, Despren, &c, com: Preng, Frens, Pren; Prenem, Freneu, Prénen; Prenia, Frenias, &c; Despreng, Desprens, Despren; Desprenem, Despreneu, Desprenen; Desprenia, Desprenias, &c. En tót lo demès se confórman ab la Conjugació dels demès Verbs, finids en drer que seguèxen la Conjugació del Verb Vádrer, que preng per modelo; atesa, emperó, la diversidad del Infinitiu, del Participi de Preterit, del Gerundiu, y de las Radicals de cade un.

[p. 229v]

Conjugació del Verb

Váldrer.....drer

Lletras Radicals Val

Particip de Pretérit.....Valgud....gud.

de Present.....Valént....ént

Gerundiu.....Valènd....ènd

Modo Indicatiu

Tèmps Present

Singular.

Jo Valg.....g

Nosaltres Valem.....ém

Tu Vals.....s

Vosaltres Valeu.....éu

Ell, ó ella Val.

Els, ó ellas Valen.....en

Pretérit Imperfèt

Singular.

Plural

Jo Valia.....ia

Nosaltres Valiam.....iam

Tu Valías.....ias

Vosaltres Valiau.....iau

Ell, ó ella Valia..ia.

Els, ó ellas Valian...ian.

Pretérit Perfèt Próxim

Singular.

Jo he Valgud.....

Nosaltres hem Valgud.....

Tu has Valgud.....gud

Vosaltres heu Valgud.....gud

El', ó ella ha Valgud.....

Els, ó ellas han Valgud.....

Preterit Perfet Ramot Simple

Singular

Plural.

Jo Valgui.....gui.	Nosaltres Valguèrem.....guèrem.
Tu Valgues.....gues.	Vosaltres Valguèreu.....guèreu.
Ell, ó ella Valguè..guè	Ells, ó ellas Valguèren....guèren.

Preterit Perfet Ramot Compost.

Singular

Plural.

Jo vas Valdrer.....drer	Nosaltres várem Valdrer.....drer
Tu vares Valdrer.....drer	Vosaltres váreu Valdrer.....drer
Ell, ó ella va Valdrer	Ells, ó ellas váren Valdrer

Preterit Més-que-perfet.

Jo havia Valgud. tu havias Valgud; ell, ó ella havia Valgud.
 &c.....gud.

Esdevenidor Simple

Singular

Plural

p. 230r

225.

Jo Valdré.....dré.	Nosaltres Valdrém.....drém.
Tu Valdrás.....drás.	Vosaltres Valdreu.....dreu.
Ell, ó ella Valdrá...drá.	Ells, ó ellas Valdran...dran.

Esdevenidor Compost

Singular.

Jo hauré Valgud.
tu haurás Valgud.....:gud
Ell, ó ella ha-á Valgud

Plural.

Nosaltres haurem Valgud
Vosaltres haureu Valgud...:gud.
Ells, ó èllas hauran Valgud

Modo Obstatiu

Tèmps Present

Singular.

O' si jo Valguès: Valdria, ó Valguèra.....guès, dria, guèra.
tu Valguèsses: Valdrias, ó Valguèras.....guèsses, drias, guèras.
èll, ó èll Valguès: Valdria, ó Valguèra..guès, dria, guèra.

Plural

Nosaltres Valguèsses: Valdriam, ó Valguèram: guèsses, driam,
guèram
Vosaltres Valguèsseu: Valdriau, ó Valguèrau: guèsseu, driau,
guèrau.
èlls, ó èllas Valguèssen: Valdrian, ó Valguèran; guèssen, drian,
guèran.

Fretèrit Mès-que-perfèt

Singular

O' si jo haguès Valgud: hauria ó haguera Valgud.....gud.
tu haguèsses Valgud: haurias, ó haguèras Valgud.....gud.
èll, ó ella haguès Valgud: hauria ó haguera Valgud.....gud.

Plural.

Nosaltres haguèsses Valgud: hauriam, ó haguèrem Valgud.....gud.

Vosaltres haçúesseu Valgud: hauriau, ó haguèreu Valgud.....gud.
èl·ls, ó èl·l·as haçúessen Valgud: haurian, ó haguèran Valgud..gud.

Esdevenidòr

Baldament que jo Valga, Valgui, ó Valguia.....ga, gui, guia
tu Valgas, Valguis, ó Valguas.....gas, guis, guias
èl·l, ó èl·la Valga, Valgui, ó Valguia..ga, gui, guia.
Nosaltres Valgam.....gám.
Vosaltres Valgau.....gáu
èl·ls, o èl·l·as Válgan, Válguin, ó Válguian...gan, guin, guian

[p. 230v]

Modo Subjuntiu

Tèmps Present

Com jo Valga, Valgui, Valguia; &c com en lo Esdevenidor de
Obtatiu

Preterit Imperfet

Com jo Valguès: Valdria, ó Valguera, &c com en el Present de
Obtatiu.

Preterit Perfet

Singular.

Com jo haja, hagi, o hagia Valgud.....gud
hajas, hajas, ó hájias Valgud.....gud
èl·l, ó èl·la haja, hagi, ó hájia Valgud.....gud

Plural.

nosaltres hajam Valgud.....
vosaltres hajau Valgud.....
ells ó èllas hajan Valgud.....

Pretèrit Mès-que-perfèt

Com jo haguès Valgud: hauria, &c com en el Pret Mes-que-perfet del Obtatiu.

Esdevenidor Simple.

Com jo Valdrè, &c com en lo Esdevenidor de Indicatiu.

Esdevenidor Compost.

Com jo hauré Valgud; &c: com en lo Esdevenidor Compost també del Indicatiu.

Modo Imperatiu

Tèmps Present

Singular.

Valgas, Valguis, ó Valguas tu.....gas,, guis, guias
Valga, Valgui, ó Valgua èll, ó ella.....ga, gui, guia.

Plural

Valgam nosaltres.....gám.
Valgau vosaltres.....gáu
Valgan, Valguin, ó Valguian èlls, ó èllas.....gan, guin, guian.

Esdevenidor

Valdras tu, &c. com en lo Esdevenidor Simple del Indicatiu.

Tot lo demès que falta se pot suplir ab la Conjugacio del Verb Tèmer; fol. 217. atesa empero la diversidad del Infinitiu, del Particip de Preterit, Gerundiu, y Lletres Radicals de cade Verb.

p. 231r

226.

xer brèu

4ª Terminació Gramatical Capital

Dels Verbs de la 2ª Conjugació.

Els Verbs de aquesta 4ª Terminació Gramatical van compresos bax las Terminacions Poéticas áxer, éxer, y óxer; pero, com en la Terminació óxer nó és trobe més que lo Infinitiu Cróxer, que se usa única y vulgarment unid al Verb Fèr; so es: Fèr Cróxer, que equival al Verb Matar: se reduhóxen el Verbs Conjugabbles finids en xer brèu á las Poéticas áxer, y éxer: qual junta de Verbs fôrma dós notabbles Divisións; pux uns Verbs fan la 1ª Veu del Present de Indicatiu, finida en g; y los altres en sc; ab la particularitat, que los uns consêrvan la consonant g, y los altres las consonants sc en móltas Terminacions de las Veus de móltos Tèmps dels Verbs de sa corresponènt Divisió; pero las demès

Terminacions de las altras Veus són Comunas als Verbs de una y
altra Divisió, y pórtan la consonant x en las Terminacions de sas
Veus Verbals com ho anam á veurer

1ª Divisió

Dels Verbs finids en xer

Que tènen la 1ª Veu del Indicatiu finida en g.

Els Verbs de aquesta Divisió són els següents, ab sas Radicals y
Particips de Preterit.

<u>Verbs</u>	<u>Lletras Radicals</u>	Particips de Pretérit
Conéxer.....	Coné.....	Conegud.
Desconéxer.....	Desconé.....	Desconegud.
Regonéxer.....	Regoné.....	Regonegud.
Aparéxer.....	Aparé.....	Aparegud.
Desapareixer.....	Desapareé.....	Desaparegud.
Comparéxer.....	Comparé.....	Comparegud. [p. 231v]

Conjugació del Verb

Conéxer.....xer

Lletras Radicals Coné

Particip de Pretérit Conegud....gud.

de Present Conexént....xént.

Gerundiu.....Conexènd....xènd

Modo Indicatiu

Temps Présent

Singular.	Plural.
Jo Coneg.....g	Nosaltres Conegem.....xém.
Tu Conexas xes	Vosaltres Conegeu.....xéu.
Ell, ó ella Coneg....x.	Ells, ó ellas Conéxen....xen.

Preterit Imperfèt

Singular	Plural.
Jo Conexia.....xia.	Nosaltres Conexiam.....xiam
Tu Conexias.....xias.	Vosaltres Conexiau.....xiau
Ell, ó ella Conexia..xia.	Ells ó ellas Conexian...xian.

Pretérit Perfèt Prógsim

Singular	Plural.
Jo he Conegud.....gud.	Nosaltres hem Conegud.....gud
Tu has Conegud.....gud.	Vosaltres heu Conegud.....gud
Ell, ó ella ha Conegud.....gud.	Ells, ó ellas han Conegud.....gud

Pretérit Perfèt Ramot Compost.

Singular.	Plural.
Jo Conegui.....gui.	Nosaltres Coneguèrem.....guèrem.
Tu Coneguères.....guères.	Vosaltres Coneguèreu.....guèreu.
Ell, ó ella Coneguè...guè	Ells, ó ellas Coneguèren..guèren.

Pretérit Perfèt Ramot Compost.

Singular.	Plural.
-----------	---------

Jo vas Conèxer
Tu vares Conèxer.....xer
Ell, ó èlla va Conèxer

Nosaltres várem Conèxer
Vosaltres váreu Conèxer.....xer
Ells, ó èllas váren Conèxer

Pretèrit Mes-que-perfèt

Singular

Plural.

Jo havia Conegud
Tu havias Conegud.....gud.
Ell ó èlla havia Conegud

Nosaltres haviam Conegud
Vosaltres haviau Conegud...gud.
Ells, ó èllas havian Conegud

p. 232r

227.

Esdevenidòr Simple.

Singular

Plural.

Jo Conèxere.....xeré
Tu Conèxerás.....xerás
Ell, ó èlla Conèxerá.xerá

Nosaltres Conèxerem.....xerém
Vosaltres Conèxereu.....xeréu
Ells ó èllas Conèxeran...xerán

Esdevenidòr Compost.

Jo hauré Conegud
Tu haurás Conegud.....gud
Ell, ó èlla haurá Conegud

Nosaltres haurem Conegud
Vosaltres haureu Conegud...gud
Ells, ó èllas hauran Conegud

Modo Obtatiu.

Temps Present

Singular.

O! si jo Coneguès: Conexeria, ó Coneguèra.....guès, xeria,
guèra

tu Coneguèsses: Conexerias, ó Conegueras.....guèsses, xerias,
guèras

èll, ó èlla Coneguès: Conexeria, ó Coneguèra...guès, xeria,
guera.

Plural.

nosaltres Coneguèssim: Conexeriam, ó Coneguèram.....guèssim,
xeriam, ó guèram.

vosaltres Coneguèsseu: Conexeriau, ó Coneguèrau.....guèsseu,
xeriau, ó guèrau.

èlles, ó èllas Coneguèssen: Conexerian, ó Coneguèran.....guèssen
xerian, guèran

Pléitèrit Més-que-perfèt.

Singular

O! si jo haguès Conegud: hauria, ó haguèra Conegud.....gud.
tu haguèsses Conegud: haurias, ó haguèras Conegud.....gud.
èll, ó èlla haguès Conegud: hauria, ó haguera Conegud.....gud.

Plural.

nosaltres haguèssim Conegud: hauriam, ó haguèram Conegud.....gud.
vosaltres haguèsseu Conegud: hauriau, ó haguèran Conegud.....gud.
èlles, ó èllas haguèssen Conegud: haurian, ó haguèren Conegud.....gud.

Esdevenidòr

Singular.

Baldament que jo Conega, Conegui, ó Conégua.....ga,
gui, guia.
tu Conegas, Coneguis. ó Coneguas.....gas, guis, guias
èll, o èlla Conega, Conegui, ó Coneguia.....ga, gui, guia.

Plural.

nosaltres Conegam.....gám
vosaltres Conegau.....gau
èlls, ó èllas Conégan, Conéguin, ó Conéguian....gan, guin, guian.

[p. 232v]

Modo Subjunctiu

Tèmps Present

Com jo Conega, Conegui, &c; com en lo Esdev. de Obtatiu.

Preterit Imperfèt

Com jo Conegués: Conegeria, &c; com en el Present de Obtatiu.

Preterit Perfèt

Singular

Com jo haja, hagi, ó hágia Conegud.....gud.
tu hajas, hajas, ó hajas Conegud.....gud.

Plural

nosaltres hajam Conegud.....gud.
vosaltres hajau Conegud.....gud.
èlls, ó èllas hájan, hájin, ó hájian Conegud.....gud.

Pretérit Més-que-perfèt

Com jo hagués Conegut: hauria, &c com en el Pret. Mes-que-perf-
de Obt.

Esdevenidor Simple.

Com jo Conexerè, &c; com en lo Esdevenidor de Indicatiu.

Esdevenidor Compost

Com jo haurè Conegut; &c; com en lo Esdev. de Indicatiu.

Modo Imperatiu.

Temps Present

Conex tu; Conegas, Coneguis, ó Coneguias tu.

Conega, Conegui, ó Coneguia èll, ó èlla.

Conegam nosaltres.

Conegau vosaltres.

Conégan, Conéguin, ó Conéguian èlls, ó èllas.

Esdevenidor.

Conexerás tu.

Conexerá èll, ó ella, &c, com en lo Esdev. de Indicatiu.

Tòt lo demès és pod suplir ab la Conjugacio del Verb Tèmer, fol.

217; atesa, emperó la diversidad de Lletras Radicals, del

Infinitiu, del Particip de Preterit, y Gerundi.

228.

2ª Divisió

Dels Verbs, finids en xer

Que ténen la 1ª Veu del Indicatiu finida en sc.

Els Verbs de aquesta Divisió son els següents, ab sas Lletres Radicals, y sos Particips de Pretérit

<u>Verbs</u>	<u>Radicals</u>	Particips de Pret.
Náxer.....	Na.....	Nascud, ó Nad.
Renáxer.....	Rena.....	Renascud, ó Renad.
Meréxer.....	Meré.....	Merescud.
Estremexer-se		
Desmeréxer.....	Desmeré.....	Desmerescud.
Permanéixer.....	Fermané.....	Permanescud.
Prevaléixer.....	Prevalé.....	Prevalescud.
Créixer.....	Cré.....	Crescud.
Decréixer.....	Decré.....	Decrescud.
Recréixer.....	Recré.....	Recrescud.
Sòbre-créixer...	Sòbre-cré.....	Sòbre-crescud.
Amanéixer.....	Amané.....	Amanescud.
Desvanexer.....	Desvané.....	Desvanescud.
Caréixer.....	Caré.....	Carescud.
Convaléixer.....	Convalé.....	Convalescud.

Reconvaléxer...Reconvalé.....Reconvalescud.
 Peréxer.....Peré.....Perescud.
 Pèxer.....Pé.....Pescud.
 Fenéxer.....Fené.....Fenescud.
 Apetèxer.....Apeté.....Apetescud.
 Fortaléxer.....Fortalé.....Fortalescud.

Aquestos Verbs són tots Regulars, y és conjúgan com el Verb Meréxer, que preng per modelo; ab l'advertència, que en algunas Veus adméten, per rahò de Ortografia, h antes de [p. 233v] las Vocals e, i, ia, porque la consonant e antes de estas Vocals nò tè la pronunciació gutural, que tè antes de a, o, u; pux antes de e, i, ia fa se, si, sia; y antes de a, o, u, fa ka, ko, ku, y peraque recobre aquest sonido gutural, anteposada á las Vocals e, i, ia escrivim che, chi, chia, y pronunciam ke, ki, kia. Alguns escriuen Meresch ab h; pero es supérflua la h en estos casos, porque nò aumenta la forsa de la c postposada; pux, escrivind asc, esc, isc, osc, usc: pronunciam ask, esk, isk, osk, usk.

Conjugació

Del Verb Meréxer.....xer.
 Lletres Racionals [sic] Meré
 Particip de Preterit Merescud....scud.
 de Present..Merexént.....xént
 Gerundiu.....Merexènd.....xènd

Modo Indicatiu

Temps Present

Singular.	Plural.
Jo Meresc.....sc.	Nosaltres Merexem.....xém
Tu Merexes.....xes	Vosaltres Merexeu.....xéu
èll, ó èlla Merex...x	Ells ó èllas Meréxen.....xen.

Preterit Imperfèt

Singular	Plural.
Jo Merexía.....xía	Nosaltres Merexiam.....xiam.
Tu Merexias.....xias.	Vosaltres Merexiau.....xiau.
Ell, ó èlla Merexia..xia.	Ells, ó èllas Merexian..xian.

Preterit Perfèt Pròxim

Jo he Merescud.....scud	Nosaltres hem Merescud.....scud
Tu has Merescud.....scud	Vosaltres heu Merescud.....scud
Ell, ó èlla ha Merescud.	Ells ó èllas han Merescud.....scud

Preterit Perfèt Ramot Simple

Singular.	Plural.
-----------	---------

p. 234r

229.

Jo Mereschí.....schí	Nosaltres Mereschèrem.....schèrem
Tu Mereschères.....schères	Vosaltres Mereschèreu.....schèreu
Ell, ó ella Mereschè..schè.	Ells, o èllas Mereschèren..schèren

Pretérit Perfèt Ramot Compost.

Singular.

Jo vas Meréxer.
Tu vares Meréxer.....xer
Ell, ó èlla va Merexer

Plural.

Nosaltres Várem Meréxer
Vosaltres vareu Meréxer.....xer
Ells ó èllas váren Merexer

Pretérit Mès-que-perfèt.

Singular.

Jo havia Merescud.
Tu havias Merescud.....scud.
Ell ó èlla havia Merescud

Plural.

Nosaltres haviam Merescud.
Vosaltres haviau Merescud.....scud
Ells, ó èllas havian Merescud

Esdevenidor Simple.

Singular

Jo Merexeré.....eré.
Tu Merexerás.....xerás.
Ell, ó èlla Merexerá.. erá.

Plural.

Nosaltres Merexerem.....xerém.
Vosaltres Merexereu.....xeréu.
Ells, ó èllas Merexeran....xerán.

Esdevenidor Compost

Singular.

Jo hauré Merescud.
Tu haurás Merescud.....scud.
Ell, ó èlla haurá Merescud

Plural.

Nosaltres haurem Merescud.
Vosaltres haureu Merescud.....scud.
Ells, ó èllas haurán Merescud

Modo Obstatiu

Tèmps Present.

Singular.

O! si jo Mereschès: Merexeria, ó Mereschèra.....schès:
xeria, schera.
tu Mereschèsses: Merexerías, ó Mereschèras.....schèsses: xerías,
scheras.
èll, ó èlla Mereschès: Merexeria, ó Mereschèra..schès: xeria,
schera.

nosaltres Mereschèsem: Merexeriam, ó Mereschèram....schèsem:
xeriam, o schèram.
vosaltres Mereschèsseu: Merexeriau, ó Mereschèrau....schèsseu:
xeriau, ó schèrau.
èlls ó èllas Mereschèssen: Merexerian, ó Mereschèren..schèssen:
xerian, schèran.

Preterit Més-que-perfèt

Singular. [p. 234v]

O! si jo haguès Merescud: hauria, ó haguèra Merescud
tu haguèsses Merescud: haurias, ó haguèras Merescud...scud.
èlls ó èllas haguèssen Merescud: haurian, ó hagneran Merescud

Plural.

nosaltres haguèsem Merescud: hauriam ó hagneram Merescud
vosaltres haguèsseu Merescud: hauriau ó hagnerau Merescud...scud
èlls ó èllas haguèssen Merescud: haurian, ó hagneran Merescud

Esdevenidòr

Singular

Baldament que jo Meresca, Mereschi, ó Meréschia.....sca,
schi, schia.

tu Merescas, Mereschis, ó Mereschias.....scas, schis,
schias.

èll, ó èlla Mersca, Mereschi, ó Meréschia.....sca, schi, schia.

Plural.

nosaltres Merescam.....scám

vosaltres Merscau.....scau.

èlls, ó èllas Meréscan, Mereschin, ó Meréschian.....scan
schin, schian

Modo Subjunctiu

Tèmps Present

Com jo Meresca, &c; com en lo Esdevenidor de Obtatiu.

Preterit Imperfèt

Com jo Mereschès: Merexeria, &c. com en el Present de Obtatiu.

Preterit Perfèt

Com jo haja, haji, ó haja Merescud.....scud
tu hajas, hajis, ó hajas Merescud.....scud
èll, ó èlla haja, haji, ó haja Merescud.....scud

nosaltres hajam Merescud.....scud
vosaltres hajau Merescud.....scud
èlls, ó èllas hajan, hajin, ó hajian Merescud.....scud

Prèterit Mès-que-perfèt.

Com jo haguès Merescud: hauria, &c. com en el Pret Mès-que Perfet del Obstatiu.

Esdevenidor Simple

Com jo Merexerè, &c; com en lo Esdevenidor Simple del Indicatiu.

p. 235r

230.

Esdevenidor Compost

Com jo haurè Merescud; &c. com en lo Esdev. Comp. del Indicatiu.

Modo Imperatiu.

Tèmps Present

Singular.

Merex tu. Merescas, Mereschis, ó Mereschias tu.....x; scas.
schis, schias.

Meresca, Mereschi, ó Mereschia, èll, ó èlla.....sca, schi,
schia.

Plural.

Merescam nosaltres.....scám.

Merescau vosaltres.....scáu.

Merescan, Mereschin, o Mereschian èlls ó ellias.....scan, schin,
schian.

Esdevenidor.

Merexerás tu. Merexerá ell, ó ella; &c. com en lo Esdev, de Indicatiu.

Tòt lo demès, que falta se suplex ab la Conjugació del Verb Tèmer fol. 217; atesa, emperó, la diversitat del Infinitiu, del Particip de Pretèrit, del Gerundiu, y Lletres Radicals de cada Verb.

Ab las dós antecedents Conjugacions dels Verbs Conéxer, y Meréxer, és veu confirmad, que els Verbs finids en xer brèu fórman dós Divisions un poc oposadas; pux, encaraque tingan algunas Terminacions de sas Veus, comunas á una, y altra Divisió, quals són las que pórtan la Consonant x; nó obstant, en la Divisió del Verb Conéxer hi ha móltas Veus, que pórtan la Consonant g en sas Terminacions; y las matèxas Veus portan las Consonants sc en las Terminacions de la Divisió del Verb Merexer. Aquestas matèxas Regglas se obsèrvan en las Conjugacions de móltas Verbs, finids en urer breu, que pórtan igual-mènt g, ó sc, en las matèxas Terminacions de las Veus, en que la pórtan els Verbs Conéxer, y Meréxer; com ho anam á véurer; pero en [p. 235v] las demès Veus, en que els Verbs finids en xer breu pórtan x, els finids en urer brèu portan u, v, ó y

urer brèu

5ª Terminació Gramatical Capital

Dels Verbs de la 2ª Conjugació.

Bax de aquesta Gramatical Terminació van compresos els Verbs, finids en las Terminacions Poéticas: áurer, éurer, íurer, óurer, y úurer, que ténen per Lletres Radicals tótas las que antecedéxen dita Terminació urer. La Vocal u de aquesta Terminació Gramatical nó es ni Sonant ni Nò-sonant. ni Débil-sonant, ó Líquida, ni Consonant, sinó Junt-sonant, que sona junt ab las Vocals Sonants: á, é, í, ó, ú, y ab cada una de èllas fòrma un Sonido ó Silaba, composta de dós Vocals, que se anomena Diftongo Verdader, quals són áu, éu, íu, óu, úu; que fan la primera Silaba de las Terminacions Poéticas áurer, éurer, íurer, óurer, úurer; y la última Silaba de èllas es formada de las tres Lletres rer, pronunciadas ab tóta suavidad.

Las Vocals Sonants són las que és pronuncian ab tót son Sonido, quals són á, é, í, ó, ú. La Nò-sonant u es la que se escriu y nó és pronuncia; qual es la u de las Silabas que, qui: que, qui, en las quals nó sona ni poc, ni molt, sinó que servex pera la ortogràfica restitució, fèta al Idiome Catalá, dels Sonidos rcjads á las Consonants c, g, anteposadas á las Vocals e, i; pux las fèm sonar contra son natural se, si, y je, ji. Els Llatins, y els Catalans en llog de las Silabas que, qui, escrivim també, che, chi, y

las pronunciam ke, ki. Quand, doncs, hem trobad en algunas Veus de alguns Verbs de las antecedents Conjugaciòns, y trobarem en alguns de las següents, las Terminacions che, chi, y que, qui, nò las hem de conciderar Irregularitats del Idiome, sinò meras Trampas Ortogràfico-Legals pera restituhir dits Sonidos.

La u Débil-sonant, ó Líquida, es la que és troba en els Diftongos Líquids qua, que, qui, quo; y qua, que, qui, quo; en los quals se liqua, ó debilita el sonido de la u per las Liquants q, ó g, anteposadas á èlia; v.g: Enáygua, Enáyque, Enáyqui, Enayquo; Liqua, Lique, Liqui, Liquo. En aquestos y semblants casos posam dós punts, ó Crèma sòbre la u Líquida de las Silabas que, qui, y que, qui, pera nò confóndrer-la ab la u Nò-sonant de las Silabas que, qui, y que, qui. Tòts estos trastòrns ortogràfics vénen del referid robo, fèt sens necessitat del Idiome, puix en lloc de ce, ci, y ge, gi és podia escriurer se, si, y je, ji, y á las consonants g, y q se-èls podia dar son natural Sonido.

La Vocal u, fèta Consonant, se diu vu, y tè aquesta figura v, y en nostre Idiome va sèmpre anteposada á las Vocals Sonants a, e, i, ó, u, com: Va, Ve, vi, vo, vu.

Tenim també altra Vocal Consonant, qual es la Y grèga, que anomenam iy, y sèmpre és postposa en nostre Idiome á las Vocals Sonants a, e, i, o, u, com: ay, ey, iy, oy, uy; y quand

escrivim: aya, eya, iya, oya, uya, pronunciam: ay-a, ey-a,
iy-a, oy-a, uy-a. La Y grega nò és troba en nostra Llengua, com á
Vocal, sinò en Digcións Grègas, y quand es Conjunció Copulativa;
pux en est sol cas, [p. 236v] es Vice-vocal, que és posa en llog
de la i Llatina, pux escrivim: Pere y Pau, y pronunciam Père i
Pau. Fora de aquí es, sèmpre en nostre Idiome Consonant
postposada.

La u, doncs de la Terminació Gramatical urer brèu, es
Junt-sonant, que és pronuncia junta á las Vocals Radicals dels
Verbs, finids poética-mènt en áurer, éurer, iurer, óurer, y
úurer, com: Cáurer, Véurer, Riurer, Cóurer, Dúurer; que és
pronuncian: Cáu-urer, Véu-urer, &c.

Com els Verbs, finids en urer brèu, uns tingan las Veus del
Pretérit Imperfèt del Indicatiu, finidas en ia, ias, &c; altres,
en via, vias, &c; y altres en éya, éyas, éyas, ó uyas; &c: em
vej precisad á formar-ne tres Divisions, á fi de arreglar millor
sas Conjugacions.

Divisió a

Dels Verbs, finids en urer brèu.

que tènen las Veus del Pretérit Imperfèt Indic.

finidas en ia, ias, iam, iau, ian.

Pertáñen á esta Divisió els següents Verbs, ab sas Lletras
Radicals y Particips de Pretérit de mòlt vária terminació.

<u>Verbs</u>	<u>Lletras Radicals</u>	<u>Particips.</u>
Pláurer.....	Pla.....	Plagud
Compláurer.....	Complá.....	Complagud
Displáurer.....	Displá.....	Displagud.
Clóurer.....	Clo.....	Clos.
Desclóurer.....	Descló.....	Desclós.
Reclóurer.....	Recló.....	Reclós

p. 237r

232.

Egsclóurer.....	Egscló.....	Egsclos
Conclóurer.....	Concló.....	Conclós
Enclóurer.....	Encló..	Enclós
Cóurer.....	Co.....	Cuyt.
Recóurer.....	Recó.....	Recuyt.

Tòts aquestos Verbs se conjúgan com el Verb Cóurer; atesa, emperó, la diversitat del Infinitiu, Lletras Radicals, y Particip de Pretérit.

Conjugació

Del Verb Cóurer.....urer

Lletras Radicals Co.

Particip de Preterit Cuyt.

de Present Couènt.....uént

Gerundiu.....Couènd.....uènd

Modo Indicatiu.

Tèmps Present

Singular.	Plural.
Jo Cog.....g.	Nosaltres Couem.....uém.
Tu Cous.....us.	Vosaltres Coueu.....uéu.
Ell ó ella Cou.....u	Ells ó èllas Cóuen.....uen.

Preterít Imperfèt.

Singular	Plural.
Jo Couía.....uia.	Nosaltres Couiam.....uíam.
Tu Couías.....uías.	Vosaltres Couíau.....uíau.
Ell ó èlla Couia...uia.	Ells ó èllas Couian....uian.

Preterít Perfèt Prógsim.

Singular.	Plural.
Jo he Cuyt	Nosaltres hem Cuyt.
Tu has Cuyt	Vosaltres heu Cuyt.
Ell, ó ella ha Cuyt.	Ells ó èllas han Cuyt.

Preterít Perfèt Ramot Simple [p. 237v]

Singular.	Plural.
Jo Coguí.....guí	Nosaltres Coguèrem.....guèrem.
Tu Coguères.....guères	Vosaltres Coguèreu.....guèreu.
Ell ó èlla Coguè...guè	Ells, ó èllas Coguèren...guèren.

Preterit Perfet Ramot Compost.

Singular	Plural
Jo vas Cóurer.	Nosaltras várem Cóurer.
Tu váres Cóurer..... <u>urer</u>	Vosaltres váreu Cóurer.....urer
Ell, ó èlla va Cóurer	Ells, ó èllas váren Courer

Preterit Mès-que-Perfèt.

Singular.	Plural.
Jo havia Cuyt.	Nosaltres haviam Cuyt.
Tu havias Cuyt.	Vosaltres haviau Cuyt.
Ell, ó èlla havia Cuyt.	Ells, ó èllas havian Cuyt.

Esdevenidòr Simple.

Singular.	Plural.
Jo Courè.....urè.	Nosaltres Courém.....urém.
Tu Courás.....urás.	Vosaltres Couréu.....uréu.
Ell, ó èlla Courá..urá.	Ells, ó èllas Couran....urán.

Esdevenidor Compost.

Singular.	Plural.
Jo haurè Cuyt.	Nosaltres haurem Cuyt.
Tu haurás Cuyt.	Vosaltres haureu Cuyt.
Ell, ó èlla haurá Cuyt.	Ells, ó èllas hauren Cuyt.

Modo Obtatiu.

Singular.

O' si jo Coquès: Couria, ó Coquèra.....guès: uria, guèra.

tu Coguesses: Courias, ó Coguetras.....guesses: urias, guèras.

èll, ó ella Coguès: Couria, ó Coguèra...guès: uria, guèra.

Plural.

nosaltres Coguessem: Couriam, ó Coguetram....guessem: uriam
guèram.

vosaltres Coguesseu: Couriau, ó Coguetrau....guesseu: uriau,
guèrau.

èlls, ó èllas Coguessen: Courian, ó Cogueran.....guessen:
urian, guèran

Preterit Mès-que-perfet.

Singular.

O' si jo hagues Cuyt: hauria, ó haguèra Cuyt.

tu haguesses Cuyt: haurias, ó haguèras Cuyt.

èll, ó ella haguès Cuyt: hauria, ó haguèra Cuyt.

Plural.

nosaltres haguèssem Cuyt: hauriam, ó haguèram Cuyt.

p. 218r

233.

vosaltres haguèsseu Cuyt: hauriau, ó haguèrau Cuyt.

èlls ó èllas haguèssen Cuyt: haurian, ó haguèran Cuyt.

Esdevenidor

Singular

Baldament que jo Coga, Cogui, ó Còguia.....ga, gui, guia

tu Cogas, Coguis, ó Cóguias.....gas, guís, guias

èli, ó èlla Coga, Cogui, ó Cógua.....ga, gui, guia

Plural

nosaltres Cogam.....gám.

vosaltres Cogau.....gáu.

èlles, ó èlles Cógan, Cóguin, ó Coguan...gan, guin, guian.

Modo Subjuntiu.

Temps Present

Com jo Coga, Cogui, &c; com en lo Esdevenidor de Obtatiu.

Preterit Imperfèt.

Com jo Coguis: Ccuria, &c; com en el Present de Obtatiu.

Preterit Perfèt

Singular.

Com jo haja, haji, ó hájia Cuyt.

tu hajas, hajis, ó hájias Cuyt.

èll, ó èlla haja, haji, ó hájia Cuyt.

Plural

nosaltres hajam Cuyt.

vosaltres hajau Cuyt.

èlles, ó èlles hajan, hajin, ó hájian Cuyt.

Preterit Més-que-perfèt

Com jo haguès Cuyt: hauria, &c; com en el Mes-que-perfèt de

Obtatiu.

Esdevenidor Simple

Com jo Courè, &c; com en lo Esdevenidor del Indicatiu.

Esdevenidor Compost.

Com jo haurè Cuyt; &c. com en lo Esdev. Comp. del Indicatiu.

[p. 238v]

Modo Imperatiu

Tèmps Present

Singular

Cou tu. Cogas, Coguis, ó Cóguias tu.....gas, guis, guias.

Coga, Cogui, ó Cogua, ó Cogua èll, ó èlla.....ga, gui, guia.

Plural.

Cogam nosaltres.....gàm.

Cogau vosaltres; Couéu vosaltres.....gau, ó uéu.

Cógan, Cóguin, ó Cóguian ells, ó èllas.....gàn, guin, guian.

Esdevenidôr

Couras tu; Courá èll, ó ella &c; com en lo Esdevenidor de
Indicatiu.

Tòt lo demès se suplex ab la Conjugaciò del Verb Tèmer, que està en el fol. 217, pag. 2.; atesa, empero la diversitat del Infinitiu, Particip de Pretèrit, Gerundiu, y Radicals de cade Verb.

Divisió 2ª

Dels Verbs, finids en urer brèu

que tènem las Veus del Pret. Imperf. Indic.

finidas en via, vias, viam, viau, vian

Com els Verbs de aquesta 2ª Divisió, finids en urer brèu, uns sian Regulars, que seguèxen del tòt las Règglas de Conjugació; altres Quasi-Regulars, que quasi las seguèxen del tòt; y altrás, final-mènt, sian Irregulars, que se apàrtan bastant de èllas, encaraque nò del tòt: formarem tres Sub-divisions, pera conjuar-los ab menos treball, y més claredad.

Sub-Divisió 1ª

Dels Verbs Regulars de la 2ª Divisió

finids en urer brèu

p. 239r

234.

Pertàñen á aquesta Sub-divisió els seguènts Verbs, ab sas Lletras Radicals, y Particips de Preterit.

Verbs. Lletras Radicals Particips de Pretérit.

Déurer.....De.....Degud.

Béurer.....Be.....Begud.

Plóurer.....Flo.....Plogud.

Móurer.....Mo.....Mogud.

Commóurer.....Commó.....Commogud.

Remóurer.....Remó.....Remogud.

Premóurer.....Premó.....Premogud.

Promóurer.....Promó.....Promogud.

Tòts aquestos Verbs se conjugan com el Verb Déurer.

Conjugaciò

Del Verb Regular Déurer.....urer

Lletras Radicals..De.

Particip de Preterit...Degud....gud.

de Present....Devént...ént

Gerundiu.....Devènd...end.

Modo Indicatiu.

Temps Present.

Singular.

Plural.

Jo Deg.....g

Nosaitres Devem.....ém.

Tu Deus.....us.

Vosaltres Deveu.....véu.

Ell, ó èlla Deu....u

Ells ó èllas Déuen.....uen.

Preterit Imperfet.

Jo Devia.....via	Nosaltres Deviam.....viam
Tu Devias.....vias	Vosaltres Deviau.....viau
Ell ó ella Devia...via.	Ells ó ellas Devian.....vian.

Tòt lo demès se conjuga com el Verb Cóurer fol. pag. [p. 239v]
atesa, emperó la diversitat del Infinitiu, Particip de Preterit,
Gerundiu, y Lletres Radicals de cade Verb.

Sub-Divisió 2ª

Dels Verbs Quasi-Regulars de la 2ª Divisió
finids en urer breu.

Sòn de aquesta Sub-divisió els seguents Verbs, ab sas Lletres
Radicals, y sos Particips de Preterit.

<u>Verbs</u>	<u>Lletres Radicals</u>	<u>Particips de Preterit</u>
Escriurer.....	Escri.....	Escrit.
Rescriurer.....	Rescri.....	Rescrit.
Descriurer.....	Descri.....	Descrit.
Prescriurer....	Frescri.....	Prescrit.
Proscriurer....	Proscri.....	Proscrit.
Subscriurer....	Subscri.....	Subscrit.
Circunscriurer.	Circunscri.....	Circunscrit.

La irregularitat de aquestos Verbs única-mènt està en la 1ª y 2ª Veu Plural del Present de Indicatiu; pux sòn finidas en vím, y viu; v.g: Escrivim, y Escriviu, quand en els Regulars sòn terminadas en vém, y véu, com Devém, y Devéu. El Particip de Pretèrit dels Regulars es finid en gud, com Degud, y en els Quasi-Regulars es terminan en t, com Escrit; y el Gerundiu en vind, com Escrivind; pero en els Regulars es finid en vènd, com Devènd. Se conjugan, doncs, els Verbs Quasi-Regulars de aquesta 2ª Sub-Divisiò, com el Verb Escriurer

Conjugaciò

Del Verb Quasi-Regular Escriurer.....urer.

Lletras Radicals.....Escri

Particip de Pretèrit...Escrit.....t.

p. 240r

235.

Particip de Present, Escrivént.....vént.

Gerundiu.....Escrivind.....vind.

Modo Indicatiu

Tèmps Present

Jo Escrig.....g.	Nosaltres Escrivim.....vim.
Tu Escrius.....us.	Vosaltres Escriviu.....viu.
Ell, ó ella Escriu.....u.	Els, ó ellas Escriuen.....uen.

Preterit Imperfet

Jo Escrivia.....via.	Nosaltres Escriviam.....viam.
Tu Escrivias.....vias.	Vosaltres Escriviau.....viau.
Ell, ó ella Escrivia..via.	Ells, ó ellas Escrivian.....vian.

Tòt lo demès se conjuga com el Verb Còurer, fol. 232, atesa, emperó la diversitat del Infinitiu, Particip de Preterit, Gerundiu, y Lletres Radicals de cace Verb.

Subdivisió 3ª

Dels Verbs Irregulars de la 2ª Divisió

Finids en urer brèu.

Els Verbs Irregulars de la 2ª Divisió dels finids en urer brèu, nò sòn sinò dos: so es: Viurer, y Reviurer, que á més de tenir terminadas també en vim, y viu la 1ª y 2ª Veu Plural del Present de Indicatiu, tènen la 1ª Singular del matè Temps y modo, finida en sc, y consèrvan aquestas Consonants en tòtas las Terminacions de las Veus de tòts els Temps y Modos. que en los Antecedents Verbs, hem trobad la Consonant g; v.g: Visc, Vischi, Vischères, Vischè; Vischèrem, Vischèreu, Vischèren. He Viscud, has Viscud; &c. O' si jo Vischès: Viuria, ó Vischèra, &c. Baldamènt que jo Visca, Vischi, ó Vischia; que tu Viscas, Vischis, &c. [p. 240v] Viu tu, ó Viscas, Vischis, ó Vischias tu; Visca, Vischi, ó Vischia èll, ó ella. Viscam nosaltres. Viscau vosaltres. Viscan, Vischis, ó Vischian èlls, ó ellas.

En lo demès seguexen dits dos Verbs la Conjugació del Verb Regular Déurer; fol. 235.

Divisió 3ª

Dels Verbs, finids en urer breu,
Que ténen las Veus del Preterit Imperfèt, Indicatiu,
Finidas en eya, ó uya; eyas, ó uyas, &c.

Com els Verbs de aquesta 3ª Divisió, uns sian també Regulars; altres Quasi-Regulars, y altres Irregulars: formarem tambe tres Sub-Divisions, pera conjuagar-los ab tóta claredad.

Sub-Divisió 1ª

Dels Verbs Regulars de la 3ª Divisió,
finids en urer breu.

Seguéen aquesta 1ª Sub-Divisió dels Verbs finids en urer breu, els següents ab sas Lletras Radicals y Particips de Pret.

<u>Verbs</u>	<u>Lletras Radicals</u>	<u>Particips de Pretérit.</u>
Créurer.....	Cre.....	Cregud.
Séurer.....	Se.....	Segud.
Asséurer.....	Assé.....	Assegud.
Resséurer.....	Ressé.....	Ressegud.
Jéurer.....	Je.....	Jegud.
Ajéurer.....	Ajé.....	Ajegud.
Riurer.....	Ri.....	Rigud.

Sub-riurer.....Sub-ri.....Sub-rijud.
 Treurer, ó Trer...Tre.....Tret.
 Atréurer.....Atré.....Atrèt.

p. 241r

236.

Distréurer.....Distré.....Distrèt.
 Contréurer.....Contré.....Contrèt.
 Dúurer, ó Duu.....Du.....Dut.

Tòts aquestos Verbs seguéxen la Conjugació del Verb Regular, y
 Natural Tréurer, y de son Sincopad Trer

Conjugació.

Del Verb Natural Tréurer.....urer
 y de son Sincopad Trer.....r
 Lletres Radicals..Tre.
 Part. de Pret.....Trèt.....t
 de Presènt..Treyènt.....yènt
 Gerundiü.....Treyènd.....yènd.

Modo Indicatiu

Tèmps Presènt

Singular.

Plural.

Jo Treg.....g.

Nosaltres Treyem.....yém.

Tu Treus.....us.	Vosaltres Treyeu.....yéu.
Ell, ó ella Treu.....u.	Ells, ó ellas Tréuen..... <u>uen</u> .

Pretérit Imperfèt.

Singular.	Plural.
Jo Treya.....ya.	Nosaltres Tréyam.....yam
Tu Treyas.....yas.	Vosaltres Tréyam.....yau.
Ell, ó ella Treya....ya.	Ells, ó ellas Tréyan.....yan.

Lo demès que falta se suplex ab la Conjugació del Verb Cóurer, fol. 232; atesa, empero, la diversitat del Infinitiu, Particip de Pretérit, Gerundiu, y Lletres Radicals de cade Verb.

Pertañ també á esta 1ª Sub-Divisió el Verb Dur per sèr Sincop. 24iv]pad del Verb Duurer, axí com el Verb Trer es Sincopad del Verb Tréurer; pux los Antigs déyan Trer, per Tréurer; y nosaltres diyem Dur, per Duurer, com ho manifestaran las Lletres Radicals , Terminacions de tots ells en los seguents Analises.

Analises Gramaticals

Dels Verbs Tréurer, Trer, Y Duurer, y Dur.

<u>Verbs</u>	Radicals	Terminació.	<u>Verbs</u>	Radicals	Terminació
Tréurer...	Tre.....	urer.	Duurer.....	Du.....	urer
Trer.....	Tre.....	r.	Dur.....	Du.....	r.

Temps Present Indicatiu.

Treg.....Tre.....g.	Dug.....Du.....g.
Treus.....Tre.....us.	Dúus.....Du.....us.
Treu.....Tre.....u.	Duu.....Du.....u.
Treyem....Tre.....yém.	Duyem.....Du.....yém
Treyeu....Tre.....yéu.	Duyeu.....Du.....yéu
Tréuen....Tre..... <u>uen</u> .	Dúuen.....Du.....uen.

Pretérit Imperfèt.

Treya.....Tre.....ya.	Duya.....Du.....ya.
Treyas....Tre.....yas.	Duyas.....Du.....yas
Treya.....Tre.....ya.	Duya.....Du.....ya.
Tréyam....Tre.....yam.	Dúyam.....Du.....yam.
Tréyau....Tre.....yau.	Dúyau.....Du.....yau.
Tréyan....Tre.....yan.	Dúyan.....Du.....yan.

Els Verbs, doncs, Tréurer y Trer, Duurer y Dur són de una matèxa Conjugació; so es, de la 2ª, de la Terminació urer breu, de la Divisió 39, y Sub-Divisió 1ª; eo dels Verbs Regulars.

Sub-Divisió 29

Dels Verbs Quasi-Regulars de la 3ª Divisió

finids en urer breu.

Pertáñen á esta 2ª Sub-Divisió els següents Verbs ab sas Lletras Radicals, y Particips de Pretérit.

<u>Verbs</u>	<u>Lletras Radicals.</u>	<u>Particips de Pretérit</u>
Cáurer.....	Ca.....	Caygud.
Recáurer.....	Recá.....	Recaygud.
Decáurer.....	Decá.....	Decaygud.
Escáurer.....	Escá.....	Escaygud.

Aquestos quatre Verbs ténen la sola Irregularitat de admétrer la Consonant Y entre la Radical a y la g de la terminació de las Veus que pórtan aquesta Consonant; com: Caygud, Cayguda; Cayguí, Cayguères, Cayguè; Cayguèrem, Cayguèrem, Cayguèren; Cayguès: &c. Són per lo tant Quasi-Regulars, y segué en en lo demès la Conjugació del Verb Regular Tréurer fol. 276. Pu. encara que mudan la Radical a en e en las solas Veus del Pretérit Imperfèt de Indicatiu, com: Cheya, Recheya, &c; també mudan els Verbs Riurer, y Sub-Riurer la Radical i en e en las matèxas Veus; com Reya, Reyas, &c; y nó obstant los hem colocat en la Llista dels Regulars fol. 275. pag. 2.

Sub-Divisió 3ª

Dels Verbs Irregulars de la 3ª Divisió

Finids en urer bréu.

<u>Verbs</u>	<u>Radicals.</u>	<u>Particips de Pretérit.</u>
Véurer.....	Ve.....	Vist.

Revéurer.....Revé.....Revist.
 Prevéurer.....Prevé.....Previst.
 Entre-véurer.....Entre-Vé.....Entre-Vist. [p. 242v]

Aquestos quatre Verbs són verdadera-mènt Irregulars; pux se apartan mòlt de la Conjugació del Verb Regular Tréurer, que he pres per modelo dels Verbs Regulars de la 3ª Divisió dels finids en urer brèu; pux el Verb Tréurer tè finida en g la 1ª Veu Singular del Present de Indicatiu y consèrva aquesta Consonant en las Terminacions de las Veus de altres Temps, y Modos, com queda notad en dita Conjugació, fol. 236. y en la del Verb Cóurer á la qual se referex; pero el Verb Véurer, y sos Compostos tènen finida en j. dita 1ª Veu del Present de Indicatiu, y consèrvan aquesta matèxa j en las Terminacions de las Veus en que el Verb Tréurer y Cóurer, y altres portan g; pero las Terminacions de las altres Veus del Verbs Tréurer y Véurer són comunas á tòts els Verbs de aquesta 3ª Divisió; per lo que conjugarem única-mènt las Veus del Verb Véurer que portan j.

Conjugació

Del Verb Irregular.....Véurer...urer
 Lletres Radicals.....Ve, ó Vi.
 Particip de Pretèrit...Vist.....st.
 de Present....Veyént...yént.
 Gerundiu.....Veyènd...yènd.

Modo Indicatiu

Temps Présent

Jo Vej.....j.

Prétérit Perfèt Ramot Simple

Jo Veji.....jí.

Nosaltres Vejèrem.....jèrem.

Tu Vejères.....jères.

Vosaltres Vejèreu.....jèreu.

Ell, ó èlla Vejè...jè.

Ells, ó èllas Vejèren...jèren.

Modo Obtatiu.

Tèmps Présent.

p. 243r

238.

0' si jo Vejès: Veuria, ó Vejèra.....jès: uria, jèra.

tu Vejèsses: Veurias, ó Vejèras.....jèsses: urias, jèras

èll, ó èlla Vejès: Veuria, ó Vejèra...jès: uria, jèra.

Flural.

Nosaltres Vejèssem: Veuriam, ó Vejèram.....jèssem: uriam,

jèram

Vosaltres Vejèsseu: Veuriau, ó Vejèrau.....jèsseu: uriaiu,

jèrau.

Ells, ó èllas Vejèssen: Veurian, ó Vejèran.....jèssen: urian,

jèran.

Esdevenidor.

Baldament que jo Veja, Veji, ó Vèjia.....ja, ji, jia.

tu Vejas, Vejis, ó Vèjias.....jas, jis, jias.

èll, ó èlla Veja, Veji, ó Vèjia....ja, ji, jia.

Plural.

nosaltres Vejam.....jam.

vosaltres Vejàu.....jàu.

èlls, ó èllas Vèjan, Vèjin, ó Vèjian...jan, jin, jian.

Modo Subjuntiu.

Temps Present

Com jo Veja, Veji, ó Vèjia: &c.

Preterit Imperfèt

Com jo Vejès: Veuria, ó Vèjèra: &c.

Modo Imperatiu.

Vejas, Vejis, ó Vejias tu.....jas, jis, jias

Veja, Veji, ó Vèjia èll, ó èlla.....ja, ji, jia.

Vejam nosaltres.....jam.

Vejàu vosaltres.....jàu.

Vèjan, Vèjin, ó Vèjian èlls, ó èllas.....jan, jin, jian.

Tòt lo que falta del Present de Indicatiu, y tòt el Pretèrit Imperfèt del matèx Modò se conjugan com el Verb Tréurer fol. 236. y lo restant del Indicatiu, y altres Temps y Modos, com el Verb

Cóurer, [p. 243v] fol. 232. Seguëxen aquesta matèxa Conjugació del Verb Véurer sos compostos Revéurer, Prevéurer, y Entre-Véurer.

er Agud, ó Mud.

6ª y última Terminació Gramatical

Deis Verbs de la 2ª Conjugació.

Els Verbs, que pertáñen á esta Terminació són els Següents

Havér ó Habér.	Volér	Fèr
Sèr, ó Essèr.	Podér	Desfèr.
Valér.	Sabér.	Refèr.
Equivalér		Rarefèr.
Solér.		Contrafèr.
		Satisfèr.

Els Verbs Havér, ó Habér, y Sèr, ó Essèr son Auxiliars, que auxiliàn, ó ajudan á conjugan tots els Verbs Catalans de la 1ª, 2ª, y 3ª Conjugació; per lo tant hem anteposad sas Conjugacions particulars á las dels demès Verbs; com queda notad desde el fol. 203. p. 2ª. fins al fol. 210.

Els Verbs Valér, Equivalér, y Solér se conjugan com els finids gramatical-mènt en drer brèu, fol. 203. pag. 2ª, y següents.

Els demès, emperó, Verbs, finids en ér Agud ó Mud, són més,
ó menos Irregulars, com ho manifestarán sas Conjugacions.

p. 244r

239.

Conjugació

Del Verb Irregular.....Voler.....ér

Lletras Radicalis...Vol, ó Vul.

Particip de Pretérit...Volgud....gud.

de Presènt....Volént....ént.

Gerundiu.....Volènd....ènd

La Vocal o de las Lletras Radicalis Vol se muda en u en tótas las
Veus, que pórtan en sas Terminacions la consonant g, v.g: Volgud;
Volgui, Volgueras, Volgué, Volguèrem, Volguèreu; Volgués,
Volguèra, &c; per lo tant es mòlt de pensar que en llog de la Veu
Vull, que es la 1ª Singular del Presènt de Indicatiu diguèssen
antiga-mènt Vulg; y per consegüent podriam dir: Jo Vull, ó Vulg;
axí com diem en lo Esdevenidor de Obtatiu, y Presènt de
Subjungtiu:

Vulga, Volgui, ó Vulguia.....Vulla, Vulli, ó Vúllia.

Vulgas, Vulguis, ó Vulguias.....Vullas, Vullis, ó Vúllias, &c.

En lo demès se Conjuga el Verb Voler, com el Verb Valer, que, com
hem dit se juga com els finids en drer brèu, fol. 203; pag. 2^a.

Conjugació

Del Verb Irregular.....Poder...er.
Lletras Radicals.....Pod, Pu.
Particip de Pretérit.....Pugud...gud.
de Present.....Podént...ént.
Gerundi.....Podènd...ènd.

Aquest Verb Poder també muda, com el Verb Voler la o [p. 244v]
Radical en u en tótas aquellias Veus, que en sas Terminacions
portan g; pero també perd en éllias la Radical d; com: Pugud; Pug;
Puguí, Puguèras, Pugué, Puguèrem, Puguèreu, Puguèren; Puga,
Pugui, Púguia; Pugas, Puguis, Púguias, &c; Puguès, Puguèra;
Puguèsses, Puguèras; &c; per lo que perd, com se veu, en ditas
Veus la d Radical de Pod, y pronunciam y escrivim Pu; pero en las
Veus que nó tènén g usam las Radicals Pod com: Pods, Pod, Fodem,
Podeu, Fóden; Fodia, Fodias; &c; Podré, Podrás, Podrá, Podrém,
Podréu, Podran; Fodria, Fodrias; &c. Observada doncs, aquesta
Irregularitat se conjuga com els Verbs Valer, y Voler.

Conjugació

Del Verb Irregular.....Sabér...er
Lletras Radicals.....Sab.
Particip de Pretérit.....Sabud...ud.
de Present.....Sabént...ént
Gerundi.....Sabènd...ènd.

Els Verb Sabér té la sola Irregularitat que és troba en la 1ª Veu Singular del Present de Indicatiu; pux diem: Jo Sè; Tu Sabs; ell ó ella Sab; &c; per lo que és conjuga en lo demès com el verb Cábrer, que pertañ als Verbs finids en rer breu, fol. 222; mudand las Lletres Radicals Cab, en Sab; y lo Infinitiu Cábrer, en Sabér.

També té alguna Irregularitat en lo Esdevenidòr de Obtatiu, y en el Present de Subjunctiu, é Imperatiu; pux única-mènt se usan las següents Veus, y és muda en èllas la b radical en g; com; Baldamènt que jo Sápia, que tu Sápias, que ell ó ella Sápia, que nosaltres Sapiám, que vosaltres Sapiáu, que èlls ó èllas Sápian; Com jo Sápia, com tu Sápias, &c. Sápias tu, Sapia ell, ó ella; Sapiám nosaltres, Sapiáu vosaltres, Sápian èlls, ó èllas.

p. 245r

240.

La grand Irregularitat dels Verbs finids en er Agud, ó Mud está en el Verb Fèr y sos Compostos; pux, així com diem: Nò tind res que fer, proferim: Nò ting feyna; y antiga-mènt déyan Faena, y usávan el Particip de Present Faen del Verb antiquat Faèr; del qual Verb quitada la a per la Figura Sincopa, resulta el nostre Verb Simple Fèr; pero es tanta la mescla, y variació de Radicals que unas veus del Verb Fèr comensan per Fa, y altres per Fe; y aduc una es iniciada per Fi, com ho manifestará la Conjugacio del Verb Simple Fèr, que es comuna als Verbs Compostos: Desfèr, Refèr, Rarefèr, Contrafèr, y Satisfèr.

Conjugació

Del Verb Simple.....Fèr.....r
Radicals.....Fa; Fe, Fi.
Particip de Preterit.....Fèt.....t
de Present.....Feyént...yént.
Gerundiu.....Fènd.....nd.

Modo Indicatiu

Tèmps Present

Singular.	Plural.
Jo Fa _j , ó Fas..... <u>j</u> ó <u>s</u>	Nosaltres Fèm.....m.
Tu Fas.....s	Vosaltres Fèu.....u.
Ell ó èlla Fa.	Ells ó èllas Fan.....n.

Preterit Imperfèt.

Singular.	Plural.
Jo Feyá.....ya	Nosaltres Féyam.....yam
Tu Feyas.....yas	Vosaltres Féyau.....yau.
Ell ó èlla Feyá.....ya.	Ells, ó èllas Féyan.....yan.

Preterit Pref. Pròxim

Singular.	Plural.
Jo he Fèt.....t.	Nosaltres hem Fèt.....t.
Tu has Fèt.....t.	Vosaltres heu Fèt.....t.

Ell ó ella ha Fèt

Ells, ó ellas han Fèt

[p. 245v]

Pretérit Perfèt Ramot Simple.

Singular.

Plural.

Jo Fiu.....u

Nosaltres Fèrem.....rem.

Tu Fères.....res

Vosaltres Fèrem.....reu.

Ell ó ella Fèu.....u

Ells ó ellas Fèren.....ren.

Pretérit Perfèt Ramot Compost.

Singular.

Plural.

Jo vas Fèr.....r

Nosaltres várem Fèr.....r.

Tu vares Fèr.....r

Vosaltres váreu Fèr.....r.

Ell ó ella va Fèr.....r

Ells ó ellas váren Fèr.....r.

Pretérit Més-que-perfèt.

Singular.

Plural.

Jo havia Fèt.....t

Nosaltres havíam Fèt.....t.

Tu havías Fèt.....t

Vosaltres havíau Fèt.....t.

Ell, ó ella havia Fèt.....t

Ells ó ellas havían Fèt.....t.

Esdevenidor Simple.

Singular.

Plural.

Jo Faré.....rè.

Nosaltres Farem.....rém.

Tu Farás.....rás.

Vosaltres Fareu.....réu.

Ell ó ella Farà.....rà.

Ells ó ellas Faran.....rán.

Esdevenidor Compost.

Singular.

Plural

Ja hauré Fèt

Nosaltres haurem Fèt

Tu haurás Fèt.....t

Vosaltres haureu Fèr.....t

Ell ó ella haurá Fèt

Ells ó ellas hauran Fèt

Modo Obtatiu

Tèmps Present

Singular.

O' sí jo Fès: Faria, ó Fèra.....s, ria, ra.

tu Fesses: Farias, ó Fèras.....sses, rias, ras.

èll ó ella Fès: Faria, ó Fèra.....s, ria, ra.

Plural.

nosaltres Fessem: Fariam, ó Fèram.....ssem, riam, ram.

vosaltres Fesseu: Fariau, ó Fèrau.....sseu, riau, rau.

èlls ó ellas Fessen: Farian, ó Fèran.....ssen, rian, ran.

Pretèrit Més-que-perfèt

Singular.

O' sí jo haguès Fèt: hauria, ó haguera Fèt

tu haguesses Fèt: haurias, ó haguèras Fèt.....t

èll, ó ella haguès Fèt: hauria, ó haguera Fèt

Plural.

O! si nosaltres haguéssim Fèt: hauriam, ó haguèram Fèt.....
vosaltres haguésseu Fèt: hauriau, ó haguèrau Fèt.....t
ells ó ellas haguéssen Fèt: haurian, ó haguèran Fèt.....

Esdevenidor.

Singular.

Baldament que jo Fassa, Fassi, ó Fássia.....ssa, ssi, ssia.
tu Fassas, Fassis, ó Fassias.....ssas, ssis, ssias.
ell, ó ella Fassa, Fassi, ó Fássia..ssa, ssi, ssia.

Plural.

nosaltres Fassam.....ssám
vosaltres Fassau.....ssáu.
ells, ó ellas Fássan, Fássin, ó Fássian...ssan,
ssin, ssian.

Modo Subjuntiu.

Temps Present

Com jo Fassa, Fassi, ó Fássia; &c; com en lo Esdev. de Obtatiu.

Pretérit Imperfèt

Com jo Fès: Faría, ó Fèra; &c. com en el Present de Obtatiu.

Pretérit Perfèt.

Singular.

Com jo haja, hagi, ó hájia Fèt.....
tu hajas, hajas, ó hájias Fèt.....t

èll, ó ella haja, haji, ó hájia Fèt

Plural.

nosaltres hajam Fèt.....
vosaltres hajau Fèt.....
èlles, ó ellas hájan, hájin, ó hájian Fèt.....

Pretérit Mès-que-perfèt.

Com jo haguès Fèt: hauria, ó haguera Fèt; &; com en Pret.

Mès-que-perf. del Obstatiu.

Esdevenidor Simple.

Com jo Farè; com tu Farás, &; com en lo Esdevenidor del
Indicatiu.

Esdevenidor Compost.

Com jo haurè Fèt; Com tu haurás fèt. & com en lo Esdev. Comp.

Ind. [p. 246v]

Modo Imperatiu.

Temps Present

Fès tu. Fassas, Fassis, ó Fassias tu.

Fassa, Fassi, ó Fássia èll, ó ella.

Fèm, ó Fassam nosaltres.

Fèu, ó Fassau vosaltres.

Fassan, fassin, ó Fássian èlles, ó ellas.

Esdevenidor.

Farás tu, &c; com en lo Esdevenidor Simple del Indicatiu.

Tòt lo demès que falta se suplex ab la Conjugació del Verb Tèmer fol. 217; atesa, emperó, la diferencia del Infinitiu, del Particip de Pretérit, del Gerundiu, y Lletres Radicals de cade Verb.

Seguéxen aquesta matexa Conjugació del Verb Simple Fér sos Compostos Desfèr, Refèr, Rarefèr, Contrafèr, y Satisfèr.

Ara vej clar que ningun Verb Catalá Mono-silabo es Natural, sinó Figurad, quitada per la Figura Sincopa alguna lletra ó lletres del midj del Infinitiu. En la 1ª Conjugació General, que abraça tòts els Verbs finids en ar, hem trobad sola-mènt el Verb Mono-silabo Dar, que es Sincopad del Verb Donar, quitadas del midj las dós lletres on. En la 2ª Conjugació General, que contè tòts els Verbs, finids en er Agud, Mud, ó Breu, hem trobad en primèr llog el Verb Mono-silabo y Antiquad Trer, que es Sincopad del Verb Tréurer, trètas del midj las tres lletres ure; y en segòn llog hem enquantrad el Verb Mono-silabo y usad Dur, Sincopad, al aparéixer, del Verb Dúurer, trètas del midj las ma-

texas tres lletres ure; pux és conjugan tots quatre Verbs de un matèx modo, com hu hem vist fol. 236, pag. 2^a. Hem vist última-mènt el Verb Mono-sílabo Fèr, Sincopad del Verb Antiquad Faer, quitada la lletra á del midj.

En la 3ª Conjugació General trobarem sola-mènt el Verb Mono-sílabo Dir, Sincopad al aparéxer del Verb Natural, y tal vegada Antiquad Diurer, que resultaria de la supressió de las matèxas tres lletres ure, comunas als Verbs Tréurer y Dúurer, y tots tres Verbs pertañerian, ab sos Sincopads Trer, Dur, y Dir á la 3ª Divisió dels Verbs, finids gramatical-mènt en urer Brèu, so es, acabads poética-mènt en áurer, éurer, iurer, óurer, y úurer; pux se conjuga el Verb Dir, ó Diurer, quasi del tòt com el Verb Riurer; perque, axí com diem: Jo Rig, proferim: Jo Dig; Tu Rius, ó Dius; ell, ó ella Riu, ó Diu; Nosaltres Riyem, ó Diyem; vosaltres Riyéu, ó Diyéu; y ells, ó ellas Riuen, ó Diuén; Jo Reya, ó Deya; tu Reyas, ó Deyas; ell, ó ella Reya, ó Deya. nosaltres Réyam, ó Déyam; vosaltres Réyau, ó Déyau; y ells, ó ellas Réyan, ó Déyan; y axí en lo demès; observada, emperó, la diferència del Infinitiu, y Paticip de Pretérit, ab sas Lletres Radicals, y Gerundiu.

Disconvénen sola-mènt els Verbs Riurer y Dir ó Diurer en las Veus del Esdevenidór Simple del Indicatiu, y en las Veus ria, rias &c del Obtatiu y Subjunctiu; pux diem: Riurè, y Dirè; Riurás, y Dirás; Riuria y Diria; Riurias, y Dirias. Per lo que la

sola diferència consistex en la falta de una u Junt-sonant, que és pronuncia com à Consonant, ab un sonido tan débil que ab facilitad se suprimeix quasi sens advertirho, com se persebex en las Veus: Diurè, ó Dirè; Diurás, ó Dirás; Diuria, ó Diria; Diurias, ó Dirias, &c. Nò obstant colocarem el Verb Dir, y sos Compostos en la 3ª Conjugació General; pero els posarem en [p. 247v] la 1ª Classe, que contè els Verbs finids en ir, que tènén la 1ª Veu del Present de Indicatiu finida en g, y consèrven aquesta consonant en las Terminacions de mòltas Veus del Indicatiu, Obtatiu, Subjungtiu, é Imperatiu; qual maniobra de Veus es pròpia, y particular de alguns Verbs de la 2ª Conjugació finids en xer breu, y de tòts els Verbs, acabads en drer brèu; com y també de tòts els Verbs, finids en urer brèu, egsebtad sola-mènt el Verb Irregular Viurer y sos Compo tos Reviurer, y Sòbre-viurer, que tènén finida en sc la 1ª veu del Indicatiu, y conservan aquestas dós consonants en las matèxas Veus que los antecedénts portan g., y nò és troba aquesta consonant en las Terminacions de ningun Verb de la 1ª Conjugació; puix encara que hi ha alguns Verbs, finids en gar, com: Fangar, Enfangar, Desenfangar, Reenfangar, &c: nò es en èl·lis, ni en sas Veus la g lletra de Terminació, sinò Radical; y lo matèx pasa ab els Verbs de la 3ª Conjugació General, egsebtads sola-mènt els de la 1ª Classe; pero aquestos són Oriundos, Parents, ó Amigs dels Verbs de la 2ª Conjugació General, finids en drer, ó urer brèus: com hu anam à averiguar luego.

Conjugació General,

Dels Verbs, finids en Infinitiu en ir Agud.

Las Lletres Radicals dels Verbs de la 3a Conjugació General; so es, dels que ténen lo Infinitiu finid en ir, són tótas las que antecedéxen dita Terminació ir; v.g: Tenir, Tén; Venir, Ven; Oyir, Oy; Complir, Compl; Cumplir, Compl; Cusir, Cus; Lleir, Lle; Texir, Tex, &c. Se egsebtúa, emperó, el Verb Sincopad Dir, y sos Compostos,

p. 248r

243.

que ténen per Radicals nó tótas las Lletres, que és troban antes de la Terminació ir, sinó la sola Final r; pux aquesta sola Lletre es la de sa Terminació, y són sas Radicals las dós Lletres Di; y ténen la particularitat de mudar-se dita r en g, en la 1a Veu del Indicatiu de tots élls.

També mudan en g, en esta Veu, nó la sola final r, sinó tóta la Terminació ir, el Verb Simple y Natural Venir, y sos Compostos; el Verb Simple y Natural Tenir, y sos Compostos; y el Verb Irregular y Natural Oyir.

Altra partida de Verbs de la 3a Conjugació mudan la Terminació ir en dita Veu, no en g, sinó en o breu; y, finalment hi ha en dita Conjugació una grand, y numerosa Partida de Verbs, finids en ir, que mudan aquesta Terminació en esc, ó exo, en dita 1a Veu del Indicatiu; per lo que formarem tres Classes pera manifestar las Conjugacions Particulars de tots els Verbs de la 3a Conjugació General.

 Classe 1a

Dels Verbs finids en lo Infinitiu en ir,
 Que tenen la 1a Veu del Indicatiu finida en g.

Pertáñen á esta 1a Classe els Següents Verbs ab sas Radicals y Particips.

<u>Verbs</u>	<u>Radicals</u>	<u>Particip de Preterit.</u>
Dir ó Diurer.....	Di.....	Dit.
Desdir.....	Desdi.....	Desdit.
Contradir.....	Contra ^d i.....	Contradit.
[p. 248v]		
Mal-dir.....	Mal-di.....	Mal-dit.
Bèn-dir.....	Bèn-di.....	Bèn-dit.

Venir y Vindrer... Ven, y Vin.....		Vingud.
Avenir.....	Aven, y Avin.	Avingud.
Desavenir.....	Desaven, y Desavin.....	Desavingud.
Prevenir.....	Preven y Frevin.....	Previngud.

Provenir.....Proven y Provin.....Provingud.
 Contravenir.....Contraven y Contravin.....Contravingud.
 Sòbre-venir.....Sòbre-ven, y Sòbre-vin.....Sòbre-vingud.
 Entre-venir.....Entre-ven, y Entre-vin.....Entre-vingud.
 Intervenir.....Interven, é Intervin.....Intervingud.
 Convenir.....Conven, y Convin.....Convingud.
 Disconvenir.....Disconven, y Disconvin.....Disconvingud.
 Reconvenir.....Reconven y Reconvin.....Reconvingud.
 Revenir.....Reven, y Revín.....Revingud.
 Subvenir.....Subven y Subvin.....Subvingud.
 Esdevenir.....Esdeven, y Esdevin.....Esdevingud.

Tenir y Tindrer....Ten, y Tin.....Tingud.
 Contenir.....Conten, y Contín.....Contingud.
 Retenir.....Reten, y Retín.....Retingud.
 Obtenir.....Obten, y Obtín.....Obtingud.
 Entretenir.....Entreten y Entretín.....Entretingud.
 Sostener.....Sosten y Sostín.....Sostingud.
 Detenir.....Deten, y Detín.....Detingud.
 Abstener.....Absten, y Abstín.....Abstingud.
 Mantener.....Manten, y Mantín.....Mantingud.

Oyrir.....Oy, y Ou.....Oyid.
 Entre-oyir.....Entre-oy.....Entre-oyid.

Pera Conjugar tòts aquestos Verbs de la 1ª Classe es bastant formar tres solas Conjugacions Particulars, la 1ª del Verb Dir,

244.

que es Comun als seus Compostos: La 2ª dels Verbs Venir, y Vindrer que es Comuna á sos Compostos, y als Verbs Tenir y Tíndrer y sos Compostos: La 3ª del Verb Irregular Oyir.

Conjugació

Del Verb Sincopad Dir.....r.
Lletras Radicals.....Di
Particip de Preterit..Dit.....t.
de Present...Diyént.....yént
Gerundiu.....Diyènd.....yènd.

Aquest Verb se conjuga quasi del töt com el Verb Riurer; y, per consegüent, quasi pertañ als Verbs de la 2ª Conjugació tindrís en urer, com quèda advertid en el fol. 242. pag. 1ª; y aquesta Conjugació del Verb Dir es Comuna á sos Compostos Desdir, Contradir, &c; fol. 243.

Conjugació

Dels Verbs Venir, y Vindrer.....ir y dner
Lletras Radicals....Ven y Vin.
Particip de Preterit.....Vingud.....gud.
de Present.....Vinént.....ént.

Gerundiu.....Vénind.....ind.

Aquestos dós Verbs se conjugan ab una sola Conjugació; pux unas Veus de ella pertañen al Verb Antiquad Vindrer, que es de la 2ª Conjugació General; y las altras són del Verb Venir, que es de la 3ª; y per lo matèx sas Radicals són Ven, y Vin. Aquesta Conjugació Particular es Comuna als Verbs Venir y Vindrer, y sos Compostos, y als Verbs Tenir y Tindrer, y sos Compostos del antecedent folio, pag. 2ª. [p. 249v]

Modo Indicatiu.

Tèmps Present

Singular.	Plural.
Jo Ving.....g.	Nosaltres Venim.....im.
Tu Vèns.....s.	Vosaltres Veniu.....iu.
Èll ó ella Vèn, ó Vè.	Èlls ó ellas Vènen.....en.

Preterit Imperfet.

Singular.	Plural.
Jo Venia.....ia.	Nosaltres Veniam.....iam.
Tu Venias.....ias.	Vosaltres Veniau.....iau.
Èll ó ella Venia....ia.	Èlls ó ellas Venian.....ian.

Preterit Perfèt Prògsim

Singular.	Plural.
Jo he Vingud	Nosaltres hem Vingud

Tu has Vingud.....gud

Vosaltres heu Vingud.....gud.

Èll, ó èlla ha Vingud

Èlls, ó èllas han Vingud

Preterit Perfèt Ramot Simple.

Singular.

Plural.

Jo Vinguí.....guí.

Nosaltres Vinguerem.....guèrem.

Tu Vingueres.....guères.

Vosaltres Vinguerèu.....guèreu.

Èll, ó èlla Vingué...guè.

Èlls ó èllas Vingueren.....guèren.

Preterit Perfèt Ramot Compost.

Singular.

Plural.

Jo vas Venir.....

Nosaltres várem Venir.....

Tu Váres Venir.....

Vosaltres váreu Venir.....

Èll, ó èlla va Venir.....

Èlls, ó èllas varen Venir.....

Preterit Mès-que-perfèt.

Jo havia Vingud.....

Nosaltres haviam Vingud.....

Tu havias Vingud.....gud.

Vosaltres haviau Vingud.....gud.

Èll, ó èlla havia Vingud.....

Èlls, ó èllas havian Vingud.....

Esdevenidor Simple.

Jo Vindrè.....drè

Nosaltres Vindrem.....drèm

Tu Vindrás.....drás.

Vosaltres Vindreu.....dréu

Èll ó èlla Vindrà....drá

Èlls ó èllas Vindrán....drán.

Esdevenidor Compost.

Jo hauré Vingud

Nosaltres haurem Vingud

Tu haurás Vingud.....gud.

Vosaltres haureu Vingud...gud.

Èll ó èlla haurá Vingud

Èlls ó èllas hauran Vingud

p. 250r

245.

Modo Obstatiu.

Tèmps Present

Singular.

D' si jo Vinguhès: Vindria, ó Vinguera.....guès, dria, guèra.

tu Vinguhèssis: Vindrias, ó Vingueras.....guèsses, drias, gueras.

Èll ó èlla Vinguhès: Vindria, ó Vinguera..guès, dria, guèra.

Plural.

nosaltres Vinguhèssèm: Vindriam, ó Vingueram.....guèssèm, &c.

vosaltres Vinguhèsseu: Vindriau, ó Vinguerau.....guèsseu, &c.

èlls ó èllas Vinguhèssèm: Vindriam, ó Vingueram..guèssèm, &c.

Preterit Més-que-perfèt

Singular

D' si jo haguès Vingud: hauria, ó haguèra Vingud

tu haguèsses Vingud: haurias ó haguèras Vingud.....gud.

èll ó èlla haguès Vingud: hauria, ó haguèra Vingud

Plural.

nosaltres haguèssèm Vingud: hauriam, ó haguèram Vingud

vosaltres haguèsseu Vingud: hauriau, ó haguèrau Vingud..gud

ells, ó ellas haguèssen Vingud: haurían, ó haguèran Vingud

Esdevenidòr

Singular.

Baldamènt que jo Vinga, Vingui; ó Vingua.....ga, gui, guia

tu Vingas, Vinguis, ó Vinguias.....gas, gui, guias.

ell, ó ella Vinga, Vingui, ó Vingua...ga, gui, guia.

Plural

nosaitres Vingam.....gám.

vosaltres Vingau.....gáu.

ells, ó ellas Vingan, Vinguin, ó Vinguián...gan, &c.

Modo Subjuntiu

Tèmps Present

Com jo Vinga, Vingui, ó Vingua; &c. com en lo Esdevenidor de Obtatiu.

Preterit Imperfèt.

Com jo Vinguès, Vindria, ó Vingüera; &c; com en el Present de Obt.

Preterit Perfèt.

[p. 250v]

Singular.

Com jo haja, hagi, ó hájia Vingud.....

tu hajas, hajas, ó hájias Vingud.....gud.

ell, ó ella haja, hagi, ó hájia Vingud.....

Plural.

nosaltres hajam Vingud.....
vosaltres hajau Vingud.....gud.
ells, ó ellas hájan, hajin, ó hájian Vingud.....

Pretérit Més-que-perfèt.

Com jo haguès Vingud, &c; com en el Preterit Mes-que-perf. Obt.

Esdevenidòr Simple

Com jo vindré, &c; com en lo Esdevenidor Simple del Indicatiu.

Esdevenidòr Compost.

Com jo hauré Vingud; &c. com en lo Esdev. Compost del Indicatiu.

Modo Imperatiu.

Tèmps Present

Singular.

Vina tu; Vingas, Vinguis, ó Vinguias tu.

Vinga, Vingui, ó Vinguias èli, ó èlla.

Plural.

Vingám Nosaltres.

Vingau Vosaltres

Vingan, Vinguin, ó Vinguian èlls ó èllas.

Esdevenidòr

Vindrás tu; Vindrà ell, o ella, &c, com en lo Esdev. de Indicatiu.

Tòt lo demès que falta su [sic] suplex ab la Conjugació del Verb Tèmer fol. 217; atesa, emperó, la diferència del Infinitiu, Gerundiu, Particip de Pretèrit, y Lletres Radical de Cade Verb.

Seguexen del tòt aquesta Conjugació els Compostos del Verb Venir, com y també el Verb Tenir y sos Compostos, ab la sola diferència que el Verb Tenir y sos Compostos fòrman la 2ª Persona y Veu del Present de Imperatiu: Tè, ó Tèn tu; Tingas, Tinguis ó Tinguias tu; Tinga. Tingui. ó Tingua ell, ó ella; &c.

p. 251r

246.

Conjugació

Del Verb Irregular	Oyir.....ir.
Lletres Radicals	Oy
Particip de Pretèrit	Oyid.....id.
de Present	Oyént.....ént.
Gerundiu.....	Oyind.....ind.

Aquest Verb tè alguna inclinació als Verbs finids en óurer que pertàne á la 2ª Conjugació General, pero unica-mènt s'hi confòrma en la 1ª, 2ª, y 3ª Veu Singulars, y 3ª Plural del Present de Indicatiu, y en tòtas las Veus Singulars, y Plurals

del Esdevenidor de Obtatiu, que corresponen al Present de Subjunctiu, é Imperatiu. Dico, pux: Jo Oyg, tu Ous, ell, ó ella Ou; nosaltres Oyim, vosaltres Oyiu; ells, ó ellas Ouen. Baldament que jo Oyga, Oygui, u Óyguia; que tu Oygas, Oyquis, ú Óyguias; que ell, ó ella Oyga, Oygui, ú Óyguia; que nosaltres Oygam; que vosaltres Oygáu; que ells ó ellas Oygan, Oyguin, ú Óyguian: Com jo Oyga, Oygui, ú Óyguia, &c. Ou tu, Oygas, Oyquis, ú Óyguias tu; Oyga, Oygui, ú Óyguia ell, ó ella; Oygam nosaltres; Oyiu, ú Oygau vosaltres; Oygan, Óyguin, ú Óyguian ells, ó ellas.

En tót lo demès se confórma ab els Verbs de la 3ª Conjugació General; pux obsèrva ab tót rigòr la Correspondència Alfabetico-Vocal de dita Conjugació, que consistex en la Correspondència de la Vocal i de la Terminació ir del Infinitiu dels Verbs de la 3ª Conjugació, ab las Terminacions de algunas Veus Simples del Indicatiu, Obtatiu, Subjunctiu, é Imperatiu, dels matèlos Verbs.

Aquesta matèria Relació Alfabético-Verbal se obsèrva entre els Infinitius dels Verbs de la 1ª y 2ª [p. 25iv] Conjugació General, ab la sola diferència, que la Vocal Corresponsal dels Verbs de la 1ª Conjugació es la a, per tenir sos Infinitius finids en ar agud; y en los de la 2ª es la Vocal e, per sèr finids en er, agud, mud, ó brèu.

Las Vocals Corresponsals a, e, i, de las Terminacions ar, er, ir del Infinitiu dels Verbs de la 1ª, 2ª, y 3ª Conjugació General particularment se troban ab constància en la 1ª y 2ª Veu Plurals del Present de Indicatiu; com y també en tótas las 2as, y 3as Veu Singulars, y 1as, 2as, y 3as Plurals del Pretérit Perfèt Ramot Simple del matèx Indicatiu, y en tótas las Veu Singulars y Plurals del Esdevenidór Simple del Indicatiu, Subjungtiu, é Imperatiu; y finalment en tótas las Veu Singulars y Plurals del Present de Obatiu, y Pretérit Imperfèt del Subjungtiu de tóts els Verbs de la 1ª, 2ª, y 3ª Conjugació; y assó fôrma el Caragter Especific de cada una de las tres Conjugacions Generals; pu en la 1ª Conjugació es Caragterística la Vocal a del Infinitiu finid en ar; en la 2ª es la e de er; y en la 3ª la i de ir; y tótas las Lletras Vocals, ó Consonants que és postposan á las Vocals Caragterísticas a, e, i són Comunas á tótas las tres Conjugacions Generals; pu postposand-los una sola r forman las Terminacions dels Infinitius ar, er, ir; v.g: Amar, Tèmer, Oyir; y postposand-los una m, componem las Terminacions de las 1as Veu Plurals del Present de Indicatiu am, em, im; com: Amam, Temém, Oyim; y añadind, per detrás á ditas Vocals Sonants a, e, i una u Junt-sonant, resultan las Terminacions de las 2as Veu Plurals del matèx temps y Modo, quals són au, eu, iu; v.g: Amau, Temeu, Oyiu; &c.&c. Tot assó és veurá clar ab la següent Correspondència Alfabetico-Gramatical.

Correspondència
Alfabético-Gramatical

De la Vocal de las Terminacions

Dels Infinitius y Gerundius Simples, y Naturals, ó de Present,

Dels Verbs de la 1ª, 2ª, y 3ª Conjugacio General;

entre

La Vocal de las Terminacions de algunas Veus

tambe Simples y Naturals

Dels altres Modos, Tèmps, Números, y Personas

Dels matèxos Verbs, y Conjugacions:

A Fi

De indagar per est Medi Senzill y Facíl

Qual es la Lletra Vocal Caragterística, y Pròpria de Cada Conjugació General; y Quinas Lletras, Vocals ó Consonants de ditas Terminacions Caragterísticas, són Comunas á tótas tres Conjugacions Cenerals;

Y deduhir de aquí:

1º Quins Verbs de la 1ª Conjugació General

mudan sa Vocal Caragterística en algunas de sas Terminacions, en Vocal també Caragterística de la 2ª y 3ª Conjugació General.

2º Quins Verbs de la 2ª Conjugació pérden per

la Figura Síncopa sa Vocal Caragterística en las Terminacions de las Veus del Esdevenidor Simple del Indicatiu, Subjunctiu, é Imperatiu, y en las

de la Veu ria del Obtatiu, y Subjungtiu.

39, final-ment, Quins Verbs de la 3a Conjugacio
és conjugan per las Terminacions Caragterísticas
de la 2a Conjugació, y per altras Terminacions. [p. 252v]

El nom catalá Verb es Genéric Filosófic, que compren tots els
Verbs catalans, que els Gramáticos dividéxen en tres Conjugacions
Generals, ó Espécies Filosóficas. La 1a Conjugació u Espécie
compren tots els Verbs catalans, finids en lo Infinitiu en ar, y
en Gerundiu en and, com: Amar, Amánd; &c. La 2a Conjugació
abrassa tots els Verbs que ténen lo Infinitiu acabad en er agud,
mud ó breu, y el Gerundiu en end: com Tèmer, Temènd; Voler,
Volènd; Fèr, Fènd; &c; y la 3a els que ténen lo Infinitiu finid
en ir, y el Gerundiu en ind; com: Oyr, Oyind &c.

Cada Conjugació u Espécie tè sos Individuos ó Verbs
Particulars, y cade Verb Particular ó Individuo tè una multitud
de Veus Literadas Verbals, Solas ó Acompanyadas de altras Veus
dels Verbs Auxiliars, y repartidas per Moons, Tèmps, Números, y
Personas ante-posadas, ó post-posadas á ditas Veus, segons el
corrènt estil del Idiome.

Cada Veu Literada del Verb Particular ó Individuo tè dos
sorts de Lletras: las 1as se diuen Radicals ó Inicials, y las 2as
són las Lletras de la Terminació ó fi de la Veu Literada. Las
Lletras Radicals ó Inicials, que és troban en el Principi de cada
Veu Literada del Verb Particular Regular, y son sempre las

matèxas desde la 1ª á la última, y sols se troban en dit Verb, y
nò en altre, puç nò hi ha en una matèxa Conjugació ú Especie d'òs
Individuos ó Verbs Particulars, que tingan unas matèxas Lletras
Radicals; se diuen Lletras Individuals, ó del Individuo.

Las Lletras, emperó, de la Terminació són casi sèmpre
diferents en cada Veu Literada del Verb Particular, y són comunas
á tots els Verbs Regulars de una matèxa Conjugació, ú Especie; y
per lo tant són Lletras Especificas ó Conjugals, éo de la
Conjugació, u Especie.

El Verb, per egzèmple, Amar, que es el modelo dels de la 1ª
Conjugació, té las Lletras Radicals Am, que és troban en el
Comensament de tótas sas Veus de tóts sos Modos, Tèmps, Numeros,
y Persónas, y nò és troban en altre Verb Particular ó Individuo;
pero las Terminacions

p. 253r

248.

de las Veus de dit Verb de tots sos Modos, Tèmps, Numeros, y
Persónas són diferents casi en cada Veu, com: Amar, Amand; Amo
Amas Ama; Amam, Amau, Aman; Amava, ó Amaba; Amavas, ó Amabas, &c.
&c. Per lo que las Lletras Inicials Am, són Individuals; Fero las
Terminacions an, and; o, as, a; am, au, an; ava, &c, són Comunas
á tots els Verbs Regulars de la 1ª Conjugació, que es tan
numeròsa, que ella sola té més Individuals, ó Verbs Particulars

Regulars que nò tènen de Regulars ó Irregulars las Conjugacions 2ª, y 3ª. El Verb Irregulars de la 1ª Conjugació sols són tres Dar, Estar, y Anar.

La irregularitat dels Verbs Catalans es, ó de part de las solas Lletres Radicals, ó de part de las solas Lletres de las Terminacions, ó de part de unas y altres Lletres. En el Verb Dar, que es el Verb Donar Sincopad, qui'idas per la Figura Sincopa las Lletres Radicals, Inicials, ó Individuals on, li quèda la sola Llettra Radical D, y tótas las Lletres de las Terminacions. En el Verb Estar són permanènts, y constants las Radicals Est; y sols tè algunas Terminacions que se oposan á las de la 1ª Conjugació. Final-mènt el Verb Anar es irregular de part de las Lletres Radicals, y de part de las Terminacions; puix las Radicals en unas de sas Veus, son An, y en altres Va; y algunas de sas Terminacions son oposadas á las dels Verbs Regulars de la 1ª Conjugació; y hu són tóts, menos els tres referids.

La grand Regularitat dels Verbs de la 1ª Conjugació General falta en els de la 2ª, y 3ª; puix en la 2ª Conjugació, que está en el fol. 217, y següents, hem hagud de notar sis Terminacions Gramaticals Capitals dels Infinitius de tóts sos Verbs; puix uns Infinitius són finids en er agud, ó mud; altres, en er breu; altres en rer breu; altres en drer; [p. 253v] breu; altres en xer brèu; y altres en urer brèu; y áduc hem hagud de fèr altres divisions, y sub-divisions á fi de poder indagar la Conjugació Particular de cade Verb de la 2ª Conjugació.

En la 3ª Conjugació General, que és troba en el fol. 242, y sequents hem hagud de fer tres Classes ab sas degudas divisions, y sub-divisions á fi de poder també pescar la Conjugació Particular de cade Verb de dita 3ª Conjugació.

En midj de tantas Conjugacions Particulars dels Verbs de la 1ª, 2ª, y 3ª Conjugació General, y tanta diversitat de Terminacions de las Veus de tots ells, se obsèrva, nó obstant, que tots seguèxen ab més ó menos egzagtitud las Terminacions Caragterísticas de sa respectiva Conjugació General, que són las que coménsan per la Vocal Caragterística de la Conjugació General, qual es 1ª, la Vocal a aguda de la Terminació dels Infinitius y Gerundius dels Verbs de la 1ª Conjugació, finids en ar y and; com: Amar, Amand; Caminar, Caminand, &c. 2ª, la Vocal e aguda, muda, ó brèu de la Terminació dels Infinitius, y Gerundius dels Verbs de la 2ª Conjugació, finids en er, y ènd, com: Volér, Volènd; Fèr, Fènd; Tèmer, Temènd; &c. 3ª, finalmènt, la Vocal i aguda dels Infinitius, y Gerundius dels Verbs de la 3ª Conjugació, finids en ir, é ind, com: Oyir, Oyind, Frejir, Frejind; &c. Las demes Terminacions Caragterísticas de las Veus dels Verbs de la 1ª, 2ª, y 3ª Conjugació General són las que coménsen també per la Vocal Caragterística de las Terminacions dels Gerundius é Infinitius dels Verbs de sa Propia Conjugació General.

Encara que en la 1ª Conjugació General hi ha més Terminacions Caragterísticas que en la 2ª y 3ª Conjugació General, nò obstant pera fèr el paralelo, ó comparació de las Terminacions Caragterísticas de totes tres Conjugacions, y manifestar en

p. 254r

249.

que convènen, y disconvènen tótas tres, èns valdrem de las Terminacions Caragterísticas dels Modos, Tèmps, Números, y Persònas dels Verbs de la 2ª, y 3ª Conjugació, pera fèr evident la correspondència de èllas ab algunas Caragterísticas dels Verbs de la 1ª Conjugació General.

Las Terminacions Caragterísticas de las Veus dels Verbs de las tres Conjugacions Generals, ó Especies, són las que coménsan per la Vocal Caragterística ó Especifica de sa respectiva Conjugació u Especie; so es, per la a en las de la 1ª Conjugació, ó Especie; per la e, en las de la 2ª; y per la i, en las de la 3ª; y tótas las Llettras, que és tróban després de la Vocal Caragterística són Genéricas, ó Comunas á tótas tres Conjugacions, ó Especies. Per egzèmple, tóts los Infinitius Catalans són finids en ar, er, ir; v.g: Amar, Tèmer, Oyir, &c, quals Terminacions coménsen per las Vocals Caragterísticas ó Específicas a, e, i; so es, la a per la 1ª Conjugació, ó Espécie; la e, per la 2ª; y la i, per la 3ª; y la r, que és troba després de las Vocals Caragterísticas a, e, i, es Genérica, ó Comuna á

tòtas tres Conjugacions, ó Especies; pero las Lletres Am, Tem, Oy, &c, que és troban antes de la Vocal Caragterística ó Específica, són Individuals, ó Propias de cade Verb, ó Individuo. Així matèx tòts los Gerundius Catalans són finids en and, ènd, ind, com: Amand, Temènd, Oyind, &c; Á hònd las Lletres Am, Tem, Oy, són Individuals, ó del Verb Particular ó Individuo; pero las Lletres, Vocals á, é, í, són Específicas ó Caragterísticas dels Verbs de la 1ª, 2ª y 3ª Conjugació, ú Espécie; y las Consonants nd, son Genéricas, ó Comunas á tòtas tres Conjugacions, ó Especies. Formarem, doncs, la llista de las Terminacions de las Veus Caragterísticas dels Verbs de la 1ª, 2ª, y 3ª Conju[p. 254v]gació, á fi de véurer ab un colp de ull, en que convènen y disconvènen tòtas tres Conjugacions.

Terminacions Caragterísticas

De algunas Veus Simples, y Naturals

Corresponènts á Certas Personas Singulares ó Flurals

De alguns Tèmps dels sis Modos dels Verbs

de la 1ª, 2ª, y 3ª Conjugació General.

Modo Infinitiu

Tèmps Present, é Imperfèt.

Terminacions de la Conjugació General

1ª	2ª	3ª
<u>ar</u>	<u>er</u>	<u>ir</u> Jo, Tu, èll, &c.

Modo Gerundiu

Temps Present, é Imperfet

Terminacions de la Conjugació General

	1ª	2ª	3ª
and.....	ènd.....	ind	Jo, Tu, èll, &c.

Modo Indicatiu

Temps Present

Terminacions de la Conjugació General

	1ª	2ª	3ª
Nosaltres	ám.....	ém.....	im.
Vosaltres	áu.....	eu.....	iu.

Pretèrit Perfet Ramot Simple

Terminacions de la Conjugació General

1ª	2ª	3ª
----	----	----

p. 255r

250.

Tu	áres.....	ères.....	ires.
Èll, Èlla, &c.	á.....	é.....	i.
Nosaltres	árem.....	érem.....	irem.
Vosaltres	áreu.....	éreu.....	ireu.

Èl·ls, Èl·las, &c. àren.....èren.....iren.

Esdevenidor Simple, y Natural.

Terminacions de la Conjugacio.

	1 ^a	2 ^a	3 ^a
Jo	arè.....	erè.....	irè.
Tu	arás.....	erás.....	irás.
Èll, Èlla, &c	ará.....	erá.....	irá.
Nosaltres	arém.....	erém.....	irém.
Vosaltres	aréu.....	eréu.....	iréu.
Èl·ls, Èl·las, &c.	arán.....	erán.....	irán

Modo Obstatiu

Tèmps Present

Terminacions de la Conjugació

	1 ^a	2 ^a	3 ^a
Jo	às.....	ès.....	is.
Tu	asses.....	esses.....	isses.
Èll, Èlla, &c.	às.....	ès.....	is.
Nosaltres	àssem.....	èsssem.....	issem.
Vosaltres	àsseu.....	èsseu.....	isseu.
Èll, Èl·las, &c.	àssen.....	èssen.....	issen

Segona Veu

Jo	aria.....	eria.....	iria.
Tu	arias.....	erias.....	irias.

Èll, Èlla, &c. ària.....èria.....iria. [p. 255v]
 Nosaltres àriam.....eriam.....iriam.
 Vosaltres àriau.....eriau.....iriau.
 Èl·ls, Èl·las, &c. àrian.....erian.....irian.

Tercèra Veu

Jo àra.....èra.....ira.
 Tu àras.....èras.....iras.
 Èll, Èlla, &c. àra.....èra.....ira.
 Nosaltres àram.....èram.....iram.
 Vosaltres àrau.....èrau.....irau.
 Èl·ls, Èl·las, &c àran.....èran.....iran.

 Modo Subjuntiu

Pretèrit Imperfet.

Terminacions de la Conjugació

1^a 2^a 3^a

En tòtas tres Veus

Com en el Present de Ubtatiu.

 Esdevenidor Simple, y Natural.

Terminacions de la Conjugació

1^a 2^a 3^a

Com en el Esdevenidor Simple y Natural
 del Indicatiu.

Modo Imperatiu.

Esdevenidor Simple y Natural

Terminacions de la Conjugació

1ª	2ª	3ª	
arás.....	erás.....	iras	Tu
ará.....	éa.....	irá	Él, Élla, &c.

Com en lo Esdevenidor Simple y Natural
del Indicatiu.

p. 256r

251.

Aquestas són las Terminacions Caragteristicas de las Veus Verbals de 1ª, 2ª, y 3ª Persona Singular ó Plural dels Temps, y Modos dels Verbs de 1ª, 2ª, y 3ª Conjugació General; pero és deu advertir, que lo Esdevenidòr Simple del Indicatiu, y Subjunctiu, é Imperatiu dels Verbs de la 2ª Conjugació nó és pronuncia sèmpre Natural, sinò móltras vegadas Figurad. Lo Esdevenidòr Simple y Natural se fòrma, en tótas tres Conjugacions, ajustand al Infinitiu Natural finid en ar, er, ir las Terminacions é, as, á; ém, éu, án; com: De Amar, amaré, amarás, amará, amarém, amaréu, amarán; de Tèmer, temeré, temerás, temerá; temerém, temeréu, temerán; de Oyir, oyiré, oyirás, oyirá, oyirém, oyiréu, oyirán.

Lo Esdevenidor Natural se troba en tots els Verbs de la 1ª, y 3ª Conjugació General, y en alguns de la 2ª; so es, en els finids poética-mènt en émer, áñer, éñer, énser, órser, órrer, áxer, y éxer; y és fòrma, com hu hem dit, añadind al Infinitiu Natural, eo finid en ar, er, ir las Terminacions poéticas è, ás, á, ém, éu, án, com: Tèmer, temerè, temerás; &c. Pertáñer, pertañerè, pertañeras, &c. Empéñer, empeñerè, empeñerás; &c. Vènsen, venserè, venserás, &c. Tórser, torserè, torserás, &c. Concòrrer, concorrerè, concorrerás, &c. Náxer, naxerè, naxerás, &c. Crèxer, crexerè, crexerás, &c.

Pero lo Esdevenidor Figurad sola-mènt és troba en els Verbs de la 2ª Conjugació finids poética-mènt en ábrer, ébrer, átrer, étrer, ótrer, émprer, édrer, áldrer, óldrer, éndrer, óndrer, y en áurer, éurer, iurer, óurer, y uurer; en els quals se fòrma dit Temps, mudand la Terminació gramatical er en è, ás, á, ém, éu, an; com: Cábrer, cabrè, cabras, &c. Rébrer, rebrè, rebrás, &c. Bátrer, batrè, batrás, &c. Fermétrer, permetrè, permertrás, &c. Botrer, botrè, botrás, &c. [p. 256v] Rómprer, romprè, romprás, &c. Fédrer, perdrè, perdrás, &c. Cáldrer, caldrè, caldrás, &c. Resóldrer, resoldrè, resoldrás, &c. Féndrer, pendrè, pendrás, &c. Fóndrer, pondrè, pondrás, &c. Cáurer, caurè, caurás, &c. Véurer, veurè, veurás, &c. Riurer, riurè, riurás, &c. Cóurer, courè, courás, &c. Dúurer, duurè, duurás, &c.

El matèx orde se observa en la formació de la Veu ria del Present de Obstatiu, y Pretèrit Imperfèt de Subjunctiu dels Verbs de la 2ª Conjugació; pux en uns es Natural dita Veu, y en altres, Figurada. La Natural se troba en tòts els Verbs de la 1ª y 3ª Conjugació, y en els de la 2ª, que tènen Natural lo Esdevenidor Simple; y és fòrma la Veu ria Natural, ajustand al Infinitiu Natural, eo tinid en ar, er, ir las Terminacions ia, ias, ia; iam, iau, ian; com: Amar, amaria, amarías, amaria; amaríam, amariau, amarian: Tèmer, temeria, temerías, &c. Oyir, oyiria, oyirias, &c. Pero la Veu ria Figurada única-mènt és troba en els Verbs de la 2ª Conjugació, que tènen Figurad lo Esdevenidor Simple; y és fòrma mudand la Terminació er de sos Infinitius en ditas Terminacions ia, ias, ia; iam, iau, ian; com: Cábrer, cabria, cabrias, cabria; cabríam, cabriau, cabrian. Rébrer, rebria, rebrias, &c. &c.

La Llista de las Terminacions Caragterísticas de las Veus Verbals Simples dels Verbs de la 1ª, 2ª, y 3ª Conjugació General, servex pera coné en quins Verbs són Irregulars de part de las Caragterísticas. La Irregularitat dels Verbs de la 1ª, 2ª, y 3ª Conjugació pod sèr de part de las Lletres Radicals, ó de las de las Terminacions, ó de part de unas y altres; pero, com las Terminacions unas sian Caragterísticas, y altres nò, pòden els Verbs Irregulars ser-ho de part de unas ó altres. La Terminacions Caragterísticas Regulars dels Verbs de 1ª, 2ª, ó 3ª Conjugació, són

las de la referida Llista, y els Verbs de la 1ª, 2ª, ó 3ª Conjugació, que se apartan poc ó molt de aquesta Regularitat Caragterística, són Irregulars de part de las Caragterísticas. El Verb, per egzèmple, Estar, que es de la 1ª Conjugació té la Irregularitat de imitar en el Pretèrit Perfèt Remot Simple del Indicatiu las Caragterísticas de la 2ª Conjugació, quals són: ères, è, èrem, èreu, èren; pux diem: Estiguères, estiguè, estiguèrem, estiguèreu, estiguèren; y el Verb Anar de la mateixa Conjugació, seguèx en lo Esdevenidòr Simple del Indicatiu, Subjungtiu, é Imperatiu, las Caragterísticas de la 3ª Conjugació, que són: irè, irás, irá; irém, iréu, irán; pux proferim: Anirè, anirás, anirá, anirém, aniréu, anirán; é igualment imita en la Veu ria las Caragterísticas de la 3ª Conjugació, quals són: iria, irias, iria, iriam, iriau, irián; pux diem: Aniria, anirias; &c. El Verb Dir, y sos Compostos, que són de la 1ª Classe dels Verbs de la 3ª Conjugació, nò tènén altra Regularitat Caragterística que la del Esdevenidor, y de la Veu ria, pux diem: Dirè, dirás, dirá, dirém, diréu, dirán; Diria, dirias, &c; pero en las demès Caragterísticas seguèxen las de la 2ª Conjugació. Els Verbs Tenir, y Venir, y sos Compostos, que també són de la 1ª Classe dels de la 3ª Conjugació, pug tènén la 1ª Veu del Present de Indicatiu finida en g, com: Ting, Reting; &c. Ving, Reving, &c;

en unas veus seguéxen las Caragterísticas de la 2ª Conjugaciò, y en otras, las de la 3ª; y, per consequènt també sòn Irregulars de part de las Caragterísticas de la 2ª.

Final-mènt, el Verb Irregular Oyir, que també es de la 1ª Classe dels de la 3ª Conjugaciò, pux també tè finid en ir lo Infinitiu, y en g. la 1ª Persona del Indicatiu, única-mènt es Irregular per rahò de algunas Terminaciòns Nò-caragterísticas [p. 257v] que imita dels Verbs de la 2ª Conjugaciò, finids en óurer v.g: Cóurer; pux axí com diem: Cog, cous, cou, cóuen; proferim Oyg, ous, ou, óuen; y axí com diem: Còga, cògui, ó Còguia; esgpressam: Óyga. óygui, ú óyguia; &c. &c; pero obsèrva puntual-mènt el matèx Verb Oyir tòtas las Caragterísticas de la 3ª Conjugaciò, com: Oyim, oyiu; oyires, oyí, oyirem, oyireu, oyiren; oyiré, oyirás, &c. com hu hem vist en el fol. 246.

Els Verbs de la 2ª Classe de la 3ª Conjugaciò General, que sòn els que tènem lo Infinitiu finid en ir, y finida en g brèu la 1ª Persona del Present de Indicatiu: v.g. Fujir, fujo; Sentir, sènto, &c; també obsèrvan algunas Terminaciòns Nò-caragterísticas dels Verbs de la 2ª Conjugaciò finids en er brèu, com: Tèmer, tèmo, tèms, tém; tèmen; pux diem: Fujo, fujs, fuj; fújen, &c; pero nò obstant obsèrvan puntual-mènt tòtas las Caragterísticas de la 3ª Conjugaciò com hu anam á manifestar

Classe 2ª

Dels Verbs, finids en lo Infinitiu en ir,

que tènen la 1ª Veu del Indicatiu en ò.

Pertàñen á esta 29 Classe els següents Verbs, ab sas Lletras Radicals, y Particip de Pretérit; dels quals uns són Regulars, y altres Irregulars.

Verbs Regulars.	Lletras Radicals.	Particips de Pretérit
Fujir.	Fuj	Fujid.
Profujir	Profuj	Profujid
Transfujir	Transfuj	Transfujid.
Sentir.	Sent	Sentid.
Consentir.	Consent	Consentid.
Dissentir.	Dissent	Dissentid.

p. 256r

257.

Ressentir.	Ressent.	Ressentid.
Consumir.	Consum.	Consumid.
Reconsumir.	Reconsum.	Reconsumid.
Dormir.	Dorm.	Dormid.
Adormir.	Adorm.	Adormid.
Mentir.	Ment.	Mentid.
Desmentir.	Desment	Desmentid.
Bullir.	Bull.	Bullid.
Rebullir.	Rebull.	Rebullid.

Puñir	Puñ	Puñid.
Gruñir.	Gruñ.	Gruñid
Juñir.	Juñ	Juñid.
Desjunir	Desjuñ	Desjunid.
Surtir.	Surt.	Surtid.
Muñir.	Muñ.	Muñid.
Ressurtir.	Ressurt.	Ressurtid.
Esmuñir.	Esmuñ	Esmunid
Resumir.	Resum.	Resumid.
Ressurtir.	Ressurt.	Ressurtid
Escupir.	Escup.	Escupid.
Assurtir.	Assurt.	Assurtid.
Cullir.	Cull.	Cullid
Recullir.	Recull.	Recullid.
Acullir.	Acull.	Acullid.
Escullir.	Escull.	Escullid.
Fudir.	Fud.	Fudid.
Presumir.	Fresum.	Fresumid
Resumir.	hesum.	Resumid
Acudir.	Acud.	Acudid.
Sacudir.	Sacud.	Sacudid.

Verbs Irregulars.....

Morir	Mor.	Mort.
Premorir.	Premor.	Permort.
Obrir.	Obr.	Obert.
Entre-obrir	Entre-obr.	Entre-obert.

Omplir	Ompl.	Omplert.
Complir, Recomplir	Compl. Recompl.	Complert, Recomplert.
Cumplir.	Cumpl.	Cumplert.
Cusir.	Cus.	Cusid.
Descusir.	Descus.	Descusid.
Recusir.	Recus.	Recusid.
Tussir.	Tus.	Tussid.

[p. 258v]

Els Verbs Regulars de aquesta Llista às conjugan tòts y del tòt com el Verb Fujir, que es el primèr de ella; sò es, las Terminacions Caragterísticas, y Nò-caragterísticas del Verb Fujir, sòn Comunas á tòts els demès Verbs Regulars; per lo que las posarem separadas, á fi que sia més fácil añadir á las Terminacions del Verb Fujir las Lletres Radicals de cade Verb Regular, en que consistex sa Particular, é Individual Conjugació.

Conjugació

Del Verb Regular Fujir.....ir.
Lletres Radicals.....Fuj.
Particip de Pretèrit...Fujid....id.
Gerundiu.Fujind...ind.
Particip de Pretèrit...Fujént...ént.

Modo Indicatiu

Temps Present

Singular.

Plural.

Jo Fujo.....o
Tu Fujs.....s.
Èll, ó ella Fuj.

Nosaltres Fujim.....im.
Vosaltres Fujiu.....iu.
Èlls, ó èllas Fujen.....en.

Pretérit imperfèt.

Singular.

Jo Fujia.....ia.
Tu Fujias.....ias
Èll, ó ella Fujia.....ia

Plural.

Nosaltres Fujiam.....iam
Vosaltres Fujiu.....iu
Èlls, ó èllas Fujian.....ian.

Pretérit Perfèt Prògsim

Singular.

Jo he Fujid.....id
Tu has Fujid.....id
Èll, ó ella ha Fujid.....id

Plural.

Nosaltres hem Fujid.....id.
Vosaltres heu Fujid.....id.
Èlls, ó èllas han Fujid.....id.

Pretérit Perfèt Ramot Simple.

Singular.

Jo Fuji.....i
Tu Fujires.....ires
Èll, ó ella Fuji.....i

Plural.

Nosaltres Fujirem.....irem.
Vosaltres Fujireu.....ireu.
Èlls, ó èllas Fujiren.....iren.

Pretérit Perfèt Ramot Compost.

Singular.

Plural.

Jo vas Fujir.
Tu vares Fujir.....ir
Èll, ó ella va Fujir

Nosaltres várem Fujir.
Vosaltres váreu Fujir.....ir.
Èlls, ó ellas váren Fujir

Pratérit Més-que-perfèt.

Singular.

Jo havia Fujid.
Tu havias Fujid.....id
Èll, ó ella havia Fujid

Plural.

Nosaltres haviam Fujid.
Vosaltres haviau Fujid.....id.
Èlls, ó ellas havian Fujid

Esdevenidòr Simple.

Singular.

Jo Fujirè.....è
Tu Fujirás.....ás
Èll, ó ella Fujirá.....á

Plural.

Nosaltres Fujirém.....ém
Vosaltres Fujiréu.....éu
Èlls ó ellas Fujiran.....án

Esdevenidòr Compost

Singular.

Jo hauré Fujid.
Tu haurás Fujid.....id.
Èll ó ella haurá Fujid

Plural.

Nosaltres haurem Fujid.
Vosaltres haureu Fujid.....id.
Èlls ó ellas hauran Fujid

Modo Obtatiu

Tèmps Present

Singular.

O' si jo Fujís: Fujiria, ó Fujira.....is, iria, ira

tu Fujisses: Fujirias, ó Fujiras.....isses, irias, iras

ell, ó ella Fujís: Fujiria, ó Fujira....ís, iria, ira.

Plural.

nosaltres Fujissem: Fujiriam, ó Fujíram.....issem, iriam,

íram

vosaltres Fujísseu: Fujiríau, ó Fujirau.....ísseu, iriau,

írau

ells, ó ellas Fujissen: Fujirian, ó Fujiran.....issen, irian,

iran.

Preterit Més-que-perfèt

Singular.

O' si jo hagués Fujid: hauria, ó haguèra Fujid.

tu haguèsses Fujid: haurias, ó haguèras Fujid.....id

ell, ó ella hagués Fujid: hauria, ó haguèra Fujid.

Plural.

nosaltres haguèssim Fujid: hauriam, ó haguèram Fujid.

vosaltres haguèsseu Fujid: hauríau, ó haguèrau Fujid.....id

ells, ó ellas haguèssen Fujid: haurian, ó haguèran Fujid

[p. 259v]

Esde

Singular.

Baldament que jo Fuja, Fuji, ó fujia.....a, i, ia.

tu Fugas, Fujis, ó Fujias.....as, is, ias

ell, ó ella Fuja, Fuji, ó fujia.....a, i, ia.

Plural.

nosaltres Fujiám.....ám.
vosaltres Fujiáu.....au.
ells, ó ellas Fujan, Fujin, o Fújian....an, in, ian.

Modo Subjuntiu,

Tèmps Present

Com jo Fuja, Fuji, ó Fúja, &c; com en el Esdev, de Obtatiu.

Pretérit Imperfèt

Com jo Fujis, Fujiria, ó Fujira, &c. com en el Present de
Obtatiu.

Preterit Perfet

Singular. |

Com jo haja, haji ó hája Fujid
tu hajas, hajas, ó najias Fujid.....id.
ell ó ella haja, haji, ó hája Fujid

Plural.

nosaltres hajám Fujid
vosaltres hajáu Fujid.....id.
ells, ó ellas hájan, hájin, ó hájian Fujid

Pretérit Més-que-perfèt.

Com jo haguès Fujid: hauria, ó haguèra Fujid. &c. com en el Ob.

tu Fujisses: Fujirias, ó Fujiras.....isses, irias, iras

èll, ó èlla Fujís: Fujiría, ó Fujira...ís, íria, íra.

Plural.

nosaltres Fujissem: Fujiriam, ó Fujíram.....issem, iriam,

íram

vosaltres Fujisseu: Fujiríau, ó Fujírau.....isseu, iriau,

írau

èl·ls, ó èl·las Fujissen: Fujirían, ó Fujíran.....issen, irían,

íran.

Preterít Mès-que-perfèt

Singular.

O' si jo haguès Fujid: hauria, ó haguèra Fujid.

tu haguèsses Fujid: haurias, ó haguèras Fujid.....id

èll, ó èlla haguès Fujid: hauria, ó haguera Fujid.

Plural.

nosaltres haguèssim Fujid: hauriam, ó haguèram Fujid.

vosaltres haguèsseu Fujid: hauríau, ó haguèrau Fujid.....id

èl·ls, ó èl·las haguèssen Fujid: haurían, ó haguèran Fujid

[p. 259v]

Esdevenidor

Singular.

Baldamènt que jo Fuja, Fuji, ó fujia.....a, í, ía.

tu Fugas, Fujís, ó Fújias.....as, ís, ías

èll, ó èlla Fuja, Fuji, ó Fújia.....a, í, ía.

Plural.